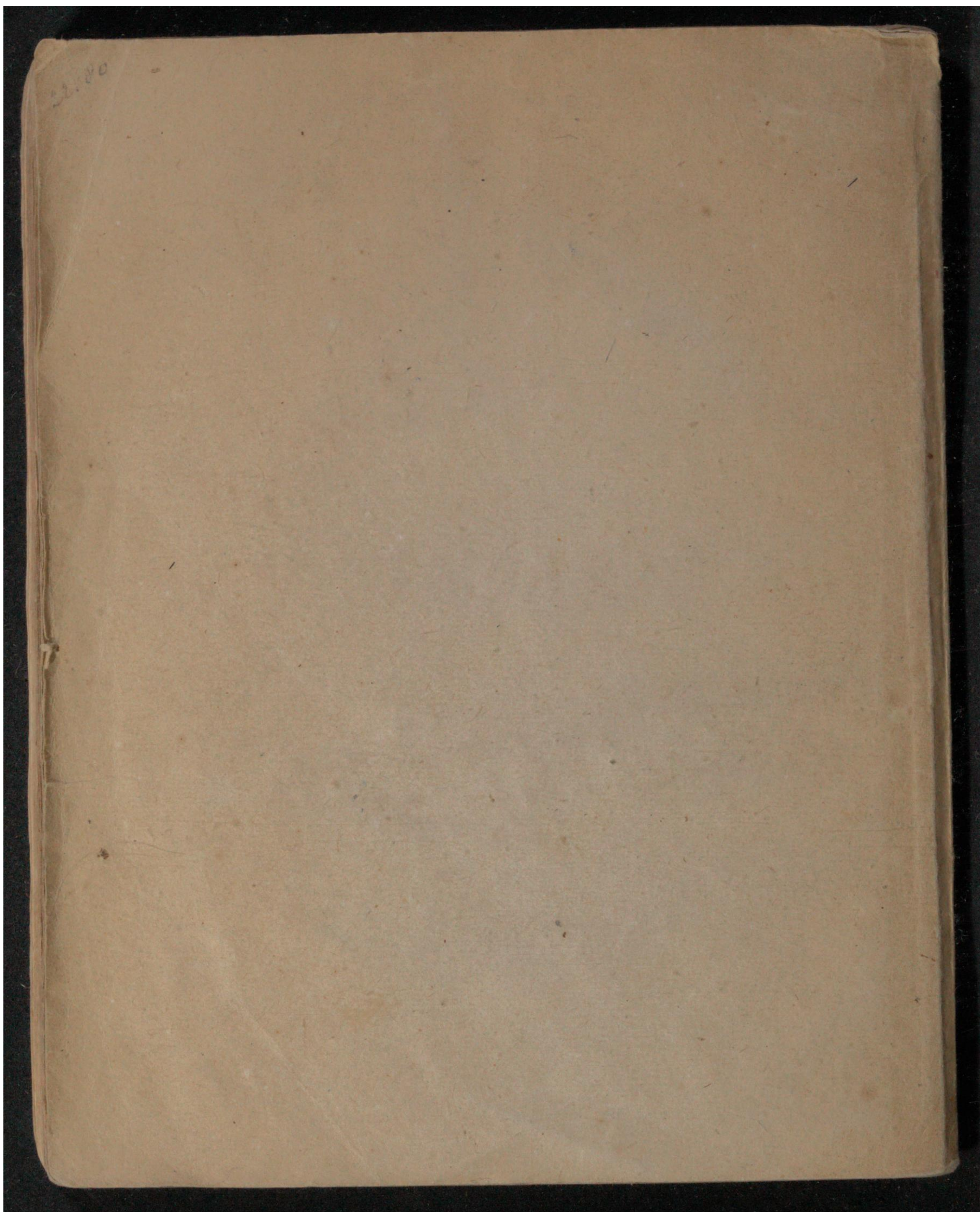

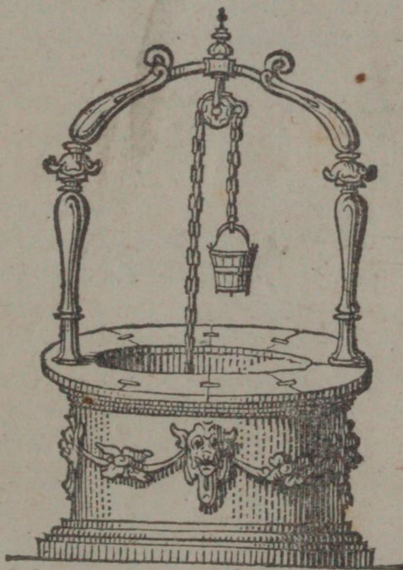
DE CID.

Bly-Eyndend TREURSPEL.

In Franse vaersen gestelt door d'Heer

CORNEILLE.

Nu in Nederlandse Rijmen vertaald.

t' *AMSTERDAM*, by Dominicus vander Stichel,

Voor *Abraham de Wees*, Boeckverkooper op den Middel-dam, in 't Nieuwe Testament. *Anno* 1641.

INHOUDT.

d'Nfante van Castilien, is verliefd op Don Rodrigo, een jongh dapper Edelman, doch hem wesende te geringh voor haer, brengt te weegh een onderlinge ghenegentheyt tusschen hem ende Chimene, dochter vande Grave van Gormas, dewelcke voorspoedelijck soo verre voortgangh heeft, dat de Ouders wederzijds daer een goet ghevallen in hebbende, de Vader van Don Rodrigo voornoemt, het huwelijck aende Vader van Chimene is versoeckende, doch ondertusschen verkreghen hebbende den staet van Voetster-heer vande jonghe Prins, 's Konings Soon, de welcke de Graef hem selve hadde toe gheleyt, soo wert sijn versoeck niet bejegent gelijck hy gehoopt hadde, ende van't een woort in't ander, ende daer door tot malkanderen te schelden gerakende, so geeft de Graef eyndelic aen Don Diego, Vader van Don Rodrigo, een kinneback slagh; waer over den goeden ouden man het gheweer treckt, doch te kort comende, keert hem tot sijn Soon, die hy tot wrake van sijn gheleden hoon aen-maent, ende ten lesten niet sonder grooten teghenstrijt in sijn ghemoet daer toe beweegt: Don Rodrigo eyst de Graef uyt, ende steeckt hem doot. Chimene comt recht vorderen vanden Koning, over den doodtslach haers Vaders, Don Diego daer en tegen versoeckt genade voor sijn Soon. d'Infante midderler wijl kan haer vyerige liefde niet uyt-blusschen tot Don Rodrigo, die by dit voorval van ongelegentheyt tusschen hem ende Chimene weder voort-barst, ende sich nieuwe hope van uytcomst inbeelt, daer over sy nu ende dan in een bewegelijck ghespreck met haer Staet-Ioffrouw Leonora gheraeckt, voor wien sy de teghenstrydige tochten van haer wanckeligh gemoed, ten vollen open leyt. De Coningh stelt sijn vonnisse uyt, tot naerder beraetslaginge vanden vollen Raedt, ende doet Chimene t' huys brenghen by Don Sanche, mede-Vryer van Don Rodrigo, die dese gelegentheyt waer-nemende, sijn voordeel soeckt te doen met Chimene op te rockenen, haer met eenen sijn Rapier aenbiedende, om haer met de wapenen over Don Rodrigo te wreken, Chimene t' huys gecomen zijnde, valt teghens haer Staet-Joffer Elvire in droevige klachten van haer ongeluck, niet connende laten lief te hebben, die sy om haer eere wil tot der dood most vervolghen. Don Rodrigo comt onversiens by Chimene, ende biedt haer aen sijn hoofd, om daer op wrake te doen over de dood haers Vaders, 't welck sy hem (heymelijck lief hebbende) behendelijck weygert; voorwendende 't selve by recht, ende niet by gifte te willen hebben: doch Rodrigo bedroeft van haer scheyende, ontmoet sijn Vader, die hem loopt soecken, ende hem seyt dat de Mooren voor 't Lant ende 't Hof, ende de gantsche Stadt in groote beroerte zijn, ende dat hy heeft t' synen huyse ghevonden vijf hondert Edelluyden van syne Vrienden, die hem haren dienst waren comen aen bieden, om hem te helpen wreken over den hoon hem by den Grave aen gedaen, spreeckt sijn Soon moet in, om met dien braven hoop de Mooren te gaen bevechten, en door dat middel soen van sijn dootslach, en gunste by sijn Meestresse te verwerven. Don Rodrigo verwint de Mooren in een bloedigen strijd, ende krijght twee van haer Coningen gevangen, die hy aen synen Coningh send, waer over hy den naem van CID, (dat is Heer in't Arabis) ende genade over sijn misdaet verkrijght. Chimene ondertusschen comt haer klacht vernieuwen voor den Coninck, eñ vordert Lijfstraffe over Don Rodrigo, doch siende den Coningh tot sachtigheyt genegen, versoeckt dat volghens het out gebruyck vanden Lande, haer het recht van Camp-recht vergunt werde, 't welck den Koninck haer eyndelijck toe staet, op voorwaerde dat sy den Verwinner sal moeten trouwen. Don Sanche bied hem aen tot haren Ridder, ende werd

 aen-

aen genomen: Don Rodrigo verwint Don Sanche, ende ſpaert hem 't leven, midts dat hy hem ſelven ende ſijn rappier ſal gaen voor de voeten van Chimene werpen, ende ſijn wedervaren bekent maken. Don Sanche met ſijn blooten bebloeyden deghen onder d'ooghen van Chimene comende, doet haer verſchricken, en ghelooven dat hy Don Rodrigo verſlagen heeft, waer door hare liefde boven comende, ſy hem ſtraffelijck bejegent, ſonder dat hy tot gehoor kan comen. Chimene verſchijnt voor den Coningh, erkent hare genegentheyt tot Don Rodrigo, ende verſoeckt (mids al haer goet tot vergeldinge aen Don Sanche latende) in een Clooſter te moghen gaen, om aldaer haer Vader ende haer Vryer voor altijt in eenſaemheydt te betreuren. De waerheydt vande ſake comt eyndelijck aen den dach, d'Infante geeft Don Rodrigo aen Chimene, die daer in op 's Coninghs begeeren verwillicht, doch verſoeckt uytſtel vanden Trouw-dach, tot dat den rouw van haer Vader ſal uyt weſen. 't Welck den Coningh toe ſtaet, en belaſt ondertuſſchen Don Rodrigo als ſijn Velt-Overſte, naer Barbaryen te trecken, ende de Mooren den Oorlogh in haer eyghen Landt aen te doen, die op 's Coninghs bevel ende ſijn Meeſterſſes goet vinden, 't ſelve moedighlijck aenneemt, ende met de hope van ſijn aenſtaende geluck ſijn tegenwoordige droefheyd matigende, de tijdt, de Coningh ende ſijn bemindes goede wille de reſt bevolen laet.

Perſoonagien.

ELVIRE, *Staet-Ioffer van Chimene.*

DON GOMES, *Graef van Gormas, Vader van Chimene.*

CHIMENE, *Vryſter van Don Rodrigo, en van Don Sanche.*

D. URACKE, *Infante van Caſtilien.*

LEONORA, *Voetſter van d'Infante.*

D. DIEGO, *Vader van Don Rodrigo.*

D. RODRIGO, *Sone van Don Diego, en Vryer van Chimene,*

D. ARIAS, *Caſtiliaens Edelman.*

PAGIE, *van d'Infante.*

D. FERNANDO, *Eerſte Koningh van Caſtilien.*

D. SANCHE, *Vryer van Chimene.*

D. ALONSO, *Caſtiliaens Edelman.*

Het Toneel is te Sivilien, het ſpel begint des morgens, en eyndigt des anderen middaegs.

DE

DE CID.

Bly-eyndend Treur-ſpel.

De Eerſte Verhandelingh.

Eerſte uyt-komſt.

Elvire. De Graef.

VAn al de Vryers die met dagelijcx verkeeren
U dochter ſoecken aen, en mijne gunſt begeeren,
Betoonen van haer min wel 't aldermeeſte blijck,
Don Rodrig' en Don Sanche in dienſt en plicht gelijck,
Niet dat Chimene leent het oor aen hare klachten,
Of met een lockend' oogh gaet ſtrelen haer gedachten,
Maer elcken een beleeft en buyten onderſcheyt,
Beneemt noch geeft geen hoop op 't geen haer werdt geſeyt,
En ſonder hun te ſtraf of oock te ſacht te weſen,
Verwacht van uwe keur haer Echt-genoot na deſen.

De Graef. Sy doet ſo alſe hoort, en beyde ſijn ſ' haer waert,
Bey Adelijck van Stam, en bey door deught vermaert.
Bey jongh, maer die voor 's hands doen in haer oogen leſen
Der over oud'ren Roem, in manheyt ſoo gepreſen.
Rodrigo boven al en heeft niet eenen treck
In 't aenſicht, die ſijn moet ten vollen niet ondeck,
En die niet uyt en beelt de Ridderlijcke daden
Van ſijn manhafte huys, met Lauwer overladen.
Sijn Vaders dapperheyt was ſonder weder-paer,
Soo langh ſijn kracht hem duerd', en ſelfs oock noch daer naer
Men inde rimpels van ſijn Voorhooft heeft geſchreven,
Wat dat hy eertijts was, en wat hy had bedreven.
Sijn Soon belooft niet min, en in een woort, mijn kint
Dat mach wel hebben lief wien ick ſoo heb beſint,

Gaet ſpreeckt haer eens daer van, maer laet u aenſpraeck ſtreckē
Te heelen mijnen ſin, en haren ſin t'ontdecken,
Wanneer ick weder kom vangh ick dit weder aen,
Mijn uer dat roept my nu om naer den Raedt te gaen:
De Coningh ſal ſijn Soon een Voetſter-heer erweelen,
Oft my veel eer daer toe verkieſen onder veelen:
Want 't gunt mijn arm recht uyt, tot voordeel van het Rijck,
Maeckt dat ick, ſoo my dunckt, hier niemand in en wijck.

Tweede uyt-komſte.

Elvire. Chimene.

Wat blyde boodſchap brengh ick aen dees jonge Lieven,
Hoe voecht ſich alles naer haer wenſch en haer gelieven.
Chi. Elvire wel wat iſt, ſecht hoe het ſtuck doch leyt?
Wat hoop, wat hulp, wat heeft mijn Vader u geſeyt?
Elv. Twee woortjens daer u heyl geheel is aen gelegen,
Hy acht ſoo ſeer Rodrig' als ghy hem zijt ghenegen.
Chi. De grootheyt van 't geluck doet dat ick het miſtrouw,
Maer mach 't gelooft zijn 't gheen ghy ſeght? end' ick wel wou.
Elv. U Vader verder gaet, en tot u vergenoegen,
Sal hy gebieden u na dit verſoeck te voegen:
Hy ſtaet ſijn Vryen toe, nu oordeel, nademael
Sijn Vader even flus, in 't comen vande Sael,
Na 't ſcheyden vanden Raet de ſaecke voor ſal ſtellen,
Oft hy hem beter uer kon op de Wyſer tellen.
En of niet u gebedt, u wenſch, uwes herten luſt,
Sal weſen haeſt voldaen, en ghy daer door gheruſt.
Chi. 't Schijnt echter dat mijn ziel met onruſt ingenomen,
Dees vreughde niet en vat, met daer als voor te ſchromen:
Een enckel oogenblick 't geval te draeyen plach,
En in een groot geluck vrees ick te grooter ſlach.
Elv. Ghy ſult u vreeſe ſien op 't wenſchelijckſt bedroghen.
Chi. Kom gaen wy dan en ſien wat wy verwachten mogen.

Derde

Derde uyt-komſte.

d'Infante. Leonora. Pagie.

d' Infante tot de Pagie.

Loop na Chimene toe, en ſegh haer uyt mijn naem,
Dat ſy in haer beſoeck den tijt wat beter raem;
't Valt vry wat laet van daegh, ick hebs my te beklagen.
Leon. Mevrouw, een ſelfde ſorgh u elcken daer comt plagen,
Ick ſie u vol gepeyns, en droevigh elcken dach
Bevragen, hoe het al met hare Min gaen mach.
d'Inf. 't Is recht ick daer na vraeg, ick hebſe ſelfs bewogen,
De pijlen doel te ſtaen die haer in 't herte vlogen.
Sy mint haer Don Rodrig', en heeft hem van mijn handt,
En door mijn Don Rodrig' haer Ys verkeert in Brandt,
Dus die van 't ſoete Paer de boeijen eerſt gingh ſmeden,
Heb tot d'onboeyingh (ſoo my dunck) gelijcke reden.
Leon. Mevrouwe, niet te min in 't midden van haer vreucht,
Soo ſiet men u vergaen van enckel ongeneucht:
De liefde die haer bey kan ſoo vol blijdſchap maken,
Doet die u treurigh hert ſoo diepen droefheyt ſmaken?
En deſe ſoete ſorgh die ghy dus voor haer neemt,
Kan 't zijn dat die u ſelfs van alle ſoet vervreemt?
Maer ick gae al te verdt, en werdt wat onbeſcheyden.
d'Inf. Mijn droefheyd die neemt toe met dit dus te beleyden,
Hoor, hoor doch eynd'lick eens, hoe dat ick heb geſtre'en,
En laeckende mijn lot, ſoo loof mijn deughd met een:
De Min is een Tyran, die niemant vry laet leven,
Dien jongen Edelman die ick heb wech ghegeven, (handt,
Die min ick. *Leon.* Mint ghy hem? *d'Inf.* Legh op mijn hert u
En voel hoe 't ſich onſtelt, ja meldet van mijn brandt,
Hoe ſijn verwinning kan. *Leon.* Vergeef het mijn Mevrouwe,
Indien ick breeck mijn plicht met u dit voor te houwen,
Te kieſen voor u Lief een enckel Edelman,
Wat ſal de Coningh, als hy 't hoort, hier ſeggen van?
Een Erfgenaem van 't Rijck haer dus verd te vergeten!
Bedenckt wie dat ghy zijt, ghy ſchijnt het niet te weten.

d'Inf.

d'Inf. Neen neen, ick weet het wel, en ſal mijn bloedt veel eer
Uytſtorten, dan my ſelfs ſoo laegh te ſmyten neer.
Ick kan wel ſeggen dat in d'edelſte gemoeden
Alleen verdienſt heeft recht de ware Min te voeden:
En ſoo mijn neyging hier haer ontſchult ſoecken wouw,
Sy duyſend dingen tot haer voordeel vinden ſouw:
Maer neen, al dat ſal mijn tot geen verkleyningh ſtrecken,
Noch wil met anders vuyl mijn ſchennis niet bedecken.
Waer acht op eer heeft plaets, luſt uyt geſloten werdt,
En is mijn liefde groot, noch grooter is mijn hert.
Een Edel hovaerdy gaet my dees leſſe leeren,
Dat zijnd' een Conings kint, een Coning my moet eeren.
En al wat minder is onwaerdigh is voor my,
Dies ſiende my verheert door lyden dat ick ly.
Soo gaf ick ſelver wech 't geen ick niet mocht behouwen,
En ſtelden in mijn ſté Chimene op 't betrouwen,
Dat dit te weegh gebracht t'ontſteken van haer vlam
De mijne doven ſou, eer die meer voordeel nam.
Vint dan niet langer vreemt dat mijn gepijnt verlangen
Verwacht met ongedult haer blyde Bruylofs ſangen,
Ghy ſiet dat mijne ruſt alleen daer in beſtaet,
Want Liefde leeft by hoop, en buyten hoop vergaet.
Het is een krachtigh vyer, maer moet ſeer haeſt vervallen
Door onderhouts gebreck, dit iſt verſet voor 't mallen.
Soo dat in ſpijt van 't geen mijn liefde immer kan,
Indien Chimene krijght Rodrigo tot een man,
Mijn hoop is daer mee doot, mijn hert daer door geneſen,
En ick ſal weder zijn die ick eens plach te weſen.
Doch ly ick mid'ler wijl oneyndelijcke ſmert,
En tot haer trouw-dach toe leyt my Rodrig' in 't hert:
Ick pooch hem quijt te zijn, en kan hem noyt ontbeeren,
En dit verborgen vyer doet my te mets verteeren.
Ick ben ten eynden raet, nu Min mijn ſuchten doet
Om 't geen dat ick verwerp, en ſelfs ſtoot met de voet.
Ick voel mijn bange ziel in twee ſich te verdeelen,
En of mijn moet is groot, het kan mijn hert niet heelen.

Dit

Dit trouw val is te vreemt, ick wenſch het, en ick vreeſt,
En 't geen ick daer door hoop daer ben ick voor bedeeſt:
Myn liefde en myn lot gebruycken ſulcke ſtreken
Van onderlingh gewelt, dat ſy my 't hert doen breken:
't Sy dat het achter blijft, geen dingh my trooſt en geeft.

Leon. Mevrouw ick weet u hier niet anders op te ſeggen,
Dan dat ick met u ſucht om 't geen niet is t'ontleggen:
Ick laeckte u terſtont, maer ick u nu beklaegh:
Dan nademael dat in ſoo bitter ſoeten vlaegh,
Ick deught dus tegen ſtreef, Mins nypen, en Mins ſtreelen.
Sal deught in u gemoet oock weder-ruſte teelen?
Hebt daer op vry u hoop, en op de hulp van tijdt,
Die alle herten leet en onheyl ſachjes ſlijt:
Den Hemel is u mee, en ſal niet langh verdragen
Dat deught onſchuldigh ly het harde noodlots ſlagen.

d'Inf. Mijn alderbeſte hoop is ſonder hoop te zijn.

Pagie. Mevrouw op u bevel ſoo volcht Chimene mijn.

d'Inf. Gaet onderhoudt haer wat in geene Gaelderye.

Leon. Wilt ghy noch blyven dan in deſe raſernye?

d'Inf. Neen, ick wil maer alleen in ſpijt van mijn verdriet
My wat beſadighen, eer my Chimene ſiet:
Ick volgh u dadelijck. O Hemel! hoort mijn klachten,
En wilt eens eyndelick mijn lyden wat verſachten:
Set eens een perck aen 't leet dat my dus druckt ter neer;
Verſekert myne ruſt, verſekert doch myn eer:
Want door een anders heyl mijn heyl moet zijn verkregen:
Aen deſe trouwdach is ons alle drie gelegen:
Vervroeght daer d'uytcomſt van, of geeft mijn ziel meer kracht
Tot reyne tegenſtand van geyle liefdes macht.
Dees Minnaers vaſt aen een door Echten bandt te voegen,
Is 't breken van mijn Boey, het wit van u vernoegen:
Doch ick maeck 't al te langh, 'k gae na Chimene heen,
Haer onderhout miſſchien ſal helpen mijn gebe'en.

De Graef. Don Diego.

Ghy hebt het eyndlijck wech, en wordt door gunſt verheven,
Tot deſe trap van eer, die my moſt zijn gegeven,
De Coningh u 't beſtier gunt vande Prins ſijn Soon.
D.Diego. Dit blijck van eer dat hy ſtelt in mijn huys ten toon,
Wijſt uyt dat hy doet recht, en dat hy weet te achten
De dienſten, die wel eer gedaen, hem nut toe brachten.
Graef. Hoe groot een Coning is, hy is een menſch als wy,
En valt met ſijne keur wel aen d'onrechte zy:
Ja dees verkieſingh toont aen die te Hoof verkeeren,
Dat dienſten die men doet veel al haer loon ontbeeren.
D.Diego. Laet ons niet ſpreken meer van't geen niet dient tot vré,
De gunſt heeft hier gehadt by loon van dienſt haer ſté,
't Can zijn dat in u keur waer meer waerdy gevonden,
Maer 's Conings ſinlickheyd heeft ſich aen my gebonden;
By d'eer die hy my doet voecht ghy daer by noch een,
En maeckt ons huyſen bey door echten bandt ghemeen,
Rodrigo mint Chimeen' en haer verheven gaven,
Het wit van ſijnen dienſt na hare gunſt doet draven,
Verwilght daer in mijn Heer, neemt hem tot Swager aen.
De Graef. Rodrigo, neen, die moet nu naer wat grooters ſtaen,
En deſen aenwas van u nieuw verkregen ſtaten,
Hem ongetwijffelt al vry meer ſal duncken laten.
Het gae u wel daer mé, en houd maer recht het ſtier
Van 's Princen gladde jeught, vol van moet, vol van vyer:
Leer hem hoe dat hy ſal met Landt en luyden leven,
De quade voor de ſchrick van ſtrenge ſtraf doen beven,
De goede hebben lief, die koeſteren met loon,
En door 't gehanthaeft recht beveſtigen ſijn Troon.
Voeght daer de deughde by, die 't ampt eens Veltheers raken,
Vertoont hem hoe men ſich den arbeyt licht moet maken;
In Krijchs-plichts oeffeningh voor anderen munten uyt,
Sich leggen in 't geweer, met 't hooft op een affuyt:

Den gantſchen dagh te Paert in heete Son te draven,
Een muer te breken door, een bolwerck t'ondergraven,
Een Stadt te nemen in, en dat hy ſelver mach
Doen hellen aen ſijn zy de zege van een ſlach.
Sijt hem hier 't voorbeelt van, want dit u dient geweten,
Dat ghy hem voor moet treen in 't gundt ghy hem ſult heeten:
Het ſeggen gelter niet als 't op de daet comt aen,
En 't oogh moet meer dan 't oor begrypen ſulck vermaen.

D.Diego. Tot voorbeelt heeft men hem voor ſijne les te geven,
Te leſen het bedrijf van mijn beroemde leven,
Daer ſal hy in een langh aen een geknoopt verhael
Van Helden-daden ſien, hoe datmen door het ſtael
De Volckeren betemt, ſijn Vyand brenght aen 't vluchten,
En van verkregen roem doet vliegen de geruchten.

Graef. Het levend' Voorbeelt wis dat heeft vry ander kracht,
Een Prins leert in een Boeck ſijn plichten al te ſacht:
En wat heeft doch verrecht u groot getal van jaren?
Dat niet een enckel dach van my kan evenaren.
Soo ghy eens dapper waert, ick ben het nu ter tijdt,
En deſen arm die iſt die 't gantſche Rijck bevrijdt.
Grenad' en Arragon voor deſen degen beven,
Mijn naem alleen een ſchrick can aen de Mooren geven:
Het ſoud eer ſonder my hier nemen haeſt ſijn keer,
En ſoo ghy my niet had ghy hield geen Coningh meer:
Elck uer, elck oogenblick hoop op door nieuwe daden:
Laurieren op Laurier daer ick meed' ben beladen.
De Prins ſou tot een proef van manheyt en van moet,
Veltſlagen winnen, mits my volgend op de voet:
En veer van 't loom gelees dat voor mijn arm moet wijcken,
Soo ſou hy leeren doen met na mijn doen te kijcken.

D.Diego. Ghy ſpreeckt my te vergeefs van 't geen ick weet ſo wel,
Ick heb u ſien te Veld gaen onder mijn bevel:
't Is waer, doe my de kracht beſweek door hooge jaren,
Dat uwe dapperheyt mijn plaetſe quam bewaren.
En dat, om hier niet van te maken veel gewach,
Ghy huyden zijt, 't geen ick wel eer te weſen plach.

Doch siet ghy dat in ons dit beyde t'onderwinden,
Den Koningh tusschen tween weet onderscheyt te vinden.
Graef. Het geen ick waerdigh was, aen u ghegeven is,
Diego. Die voor u werdt gestelt was 't beter waerd gewis.
Graef. Die 't best can voeren uyt het beter had geleken,
Diego. Voor by gegaen te zijn is niet het beste teecken.
Graef. Met kuypen kreecht ghy 't als een loosen Hovelingh.
Diego. De luyster van mijn deught was maer alleen 't verdingh.
Graef. Om wel te seggen, 't was ten opsicht van u jaren.
Diego. De Koningh toonde gunst aen kloeckheyd langh ervaren.
Graef. Was 't kloeckheyd toe geleyd? 't quam desen degen toe.
Diego. Hy most 't niet waerd zijn die vergeefs hem selfs liep moe.
Graef. Niet waerd zijn, wie? *Dieg.* Ghy. *Graef.* Ick? houdt daer u qualijck spreken,
Verwaende Grysert moet m' op dese wijse wreken,
Diego. Voleynd en neemt al voort mijn leven na dit hoon,
Het eerste dat mijn stam te lyden was gewoon.
Graef. En wat meent ghy te doen dus slap en afgesleten?
Diego. O Godt! mijn swacken arm heeft syne kracht vergeten.
Graef. U swaert is in mijn macht, maer 'k oordeelt voor geen eer
Dat ick mijn hand sou slaen aen dit veracht geweer:
Gaet heen en wilt de Prins dit oock te lesen geven,
In 't nemen van sijn les uyt u beroemde leven:
Dees straffe soo wel waerd, en opgeblasen klap,
Sal tot goet onderwijs verstrecken d'eerste trap.
Diego. Stort ghy mijn bloedt dan niet? *Graef.* Mijn ziel heeft sijn vernoegen,
En myne hand die sou van sulcken doodslach wroegen.
Diego. Versmaet ghy dan mijn lijf? *Graef.* Dien draed te snyden af,
Was maer een dach vijf ses, u brengen eer in 't graf.

Vijfde uyt-komste.

Don Diego.

O spijt! ô ramp! ô hoon! ô ongewilde jaren!
Heb ick dus langh geleeft om dese smaet t'ervaren?

En ben ick onder krijchs beleyd geworden grijs?
Om in een dach te ſien mijn eer gemaeckt tot prijs?
Mijn arm die met ontſach gantſch Spaenjen plach te vieren.
Mijn arm die 't Rijck ſoo vaek in ſyn behoud moſt ſtieren,
Soo vaeck de Seettel van ſijn Koningh heeft geſtijft,
Verraed my in mijn nood, en nu verlegen blijft,
O wreet geheugen van mijn achtbaer heyt voorleden!
O werck van ſoo veel tijdts op eene ſtond vertreden!
O nieuwe waerdigheyt rouwvallich voor mijn eer!
Verheven ſtort hier daer mijn heyl van ſtruyckelt neer.
Ach! moetmen van u ramp de Graef ſich ſien beroemen,
En ſterven ſonder wraeck, of 't leven eerloos noemen:
Zijt Grave van mijn Prins, voortaen de Voeſter-heer:
Dat Ampt en laet niet toe een Amptman ſonder eer.
U trotſe hovaerdy heeft door dit ſchendich hoonen,
My tegen 's Conings keur daer weten uyt te troonen.
En ghy roemruſtich tuych van menigh Helden daed,
Maer nu van ſtramme leen een noodeloos çieraet:
Geweer wel eer geverſt, maer dat in dit onteeren
My meer gedient tot pronck heb, dan my te verweeren.
Wech, wech, verlaet voortaen die ſoo haeſt is vermant,
En voeght u tot mijn wraeck in een bequamer handt.
Is Rodrigo mijn Soon, ſoo moet ſijn liefde wijcken,
En deſe vlam het zeyl voor grooter vlamme ſtrijcken:
Mijn eere is de ſijn, en 't ſmadelijcke hoon
Dat my valt op de kop, dat ſpringht hem voor de koon.

Seſte uyt-komſte.

Don Diego. Don Rodrigo.

Rodrigo hebje hert? *Rodrigo.* Weet, waer 't niet ſoo, mijn Vader
Sou 't daed'lijck worden wijs. *Diego.* Hoor hier eens, com wat nader:
'k Erken de ſprenckels van mijn wel gheboren bloedt
In deſe wackerheyd, in dit u groot gemoedt:

Mijn jonckheyt bot weer uyt in dit gefwind bewegen
Van eed'le toornigheyt, die my niet laet verlegen.
Comt Sone, comt mijn kindt, komt betert mijne fchandt,
Comt wreeckt mijn doen. *Rodri*. Van wie? *Diego*. Van fulcken
fnooden handt.
Dat hy aen beyder eer een doodtfteeck heeft gegeven
Van een clabacx, den Schelm die had daer over 't leven
Gelaten, maer mijn kracht befweeck mijn groot gemoet:
En dit geweer, dat tot mijn handt geen nut meer doet,
Dat lever ick aen u, om my daer meed' te wreecken,
Gaet ftraft den onverlaet, en wilt fijn trots verbreecken:
Beproeft daer aen u macht, want fulcken overlaft
Men niet dan in het bloet des Schenders af en waft:
Blijft doodt, of flaet hem doot, voorts om verdacht te wefen:
Ick bren gh u voor de vuyft, een man die is te vreefen:
Ick heb hem menichmael geheel bebloet gefien,
Op hoopen om hem heen, een wal van doode lien.
Rodr. Sijn naem, want meer gefeyt dat is maer tijdt verlooren.
Diego. Om u dan in een woordt noch meerder te doen hooren,
Het is een Oorloghs Helt, die vaeck heeft zeegh' beftreen,
't Is. *Rodrigo*. 'K bid u maeckt een eynd. *Diego*. d'Vader van
Chimeen:
Ro. De. *Diego*. Antwoort daer niet op, ick weet u minne tochten.
Maer 't leven fijn f' onwaert die eerloos leven mochten.
Hoe fwaerder die ons fchent, hoe fchennis fwaerder is.
Kort om, ghy weet het hoon, de wraeck moet gaen gewis:
Ick fegh u des niet meer, wil u noch my vervelen,
Toond u een waerdigh kindt van fulcken Vaders telen,
Verdruckt van 't ongeval daer 't noodlot my in fteeckt
Ga ick 't befchreyen, ghy, gae, loop, vliegh en ons wreeckt.

Sevende uyt-komfte.

Don Rodrigo alleen.

Geraeckt aen 't binnenft van mijn hert,
Door onverfien', foo wel als doodelijcke fchichten,
Ellen-

Ellendich wreken om een ongelijck te richten,
En ongevallich wit, van onverſiene ſmert:
Ick ſtae ghelijck een ſtaeck, en mijne ziel verſlaghen,
Die wijckt voor ſijne plagen
Soo na te ſien, mijn Min te ſien beloont:
O Godt! waer wil dit heene?
Mijn Vader iſt, die hier in is gehoont:
De Hooner is de Vader van Chimene.

Wat voel ick vreemde tegenſtrijt,
Mijn eer en mijne min my elck om 't ſeerſt bekooren,
Een Vaders wraek voldaen, is een Meeſtres verlooren:
't Een port mijn gramſchap aen, en 't ander die weer ſlijt,
Gebracht tot droeve keur, oft in mijn Min te ſneven,
Of eereloos te leven,
Te wederzijts mijn ramp my ſtoot in 't graf
O Godt! waer wil dit heene?
Sal ick dit hoon dan laten ongeſtraft?
Sal zijn geſtraft de Vader van Chimene?

Vader, Meeſtres, en Eer, en Min,
Medogeloofe plicht en overwreet behooren,
Al mijn vermaek is wech, of al mijn eer verlooren:
't Een maeckt my ſevens moe, en 't ander ramp brenght in:
O waerd' en wreede hoop van een gemoet groothertich!
Maer efter minne ſmertich:
Eel vyand van mijn alder grootſigheyt.
Helaes! waer wilt ghy heene?
Zijt ghy in my dat ick mijn eer bevryt?
Zijt ghy in mijn dat ick verlies Chimene?

't Is beter eenmael doodt te zijn:
Ick ben niet min verplicht aen mijn Meeſtres als Vader,
Die ſijne ſchennis wreeckt is hare gunſt verſmader,
En die dat kan beſtaen, gevoelt geen minne-pijn:

Voor-

Voorkomen wy 't verdriet van tegens haer te derven
'T Geen ons doch sou doen sterven:
't Luck loopt my dwers, niet dat my helpen mach:
Mijn hoop vervlieght daer heene:
Wel aen mijn ziel, is sterven u gelach?
Soo sterf en hoont ten minsten niet Chimene.

Te sterven en niet zijn gerecht,
Te loopen na een dood soo dood'lijck mijnder eere,
Te lyden datmen aen mijn naem tot schande keere,
Dat ick niet heb de roem mijns huys gehouden recht,
t' Ontsien een minne vlam, waer van mijn ziel van binnen,
't Verlies al kan besinnen.
Ach luyst'ren wy niet meer na dit bedroch,
Dat ons stoot los daer heene:
Wel aen mijn arm, behoudt u eere doch,
Na dien ghy moet verliesen u Chimene.

Wis mijn verstand stond niet te deegh,
Ben ick mijn Vader niet soo veel als lief gehouwen?
't Zy ick blijf in 't gevecht, 't zy door een droef benouwen,
'k Sal storten uyt mijn bloedt soo suyver als ick 't kreegh:
'k Beschuldigh my alreeds van al te langh vertragen,
De wraeck moet overdragen,
En schaemroot van te hebben dus verschoont,
Laet 't loopen herwaerts heene:
Na dien mijn Vader is van daegh gehoont,
En d'Hooner is de Vader van Chimene.

De tweede Verhandelingh.

Eerste uyt-komste.

De Graef. Arias.

'k BEken hier onder ons, het bloed was my wat warm
Doen ick hem gaf de klinck, en wat te radt mijn arm,

Maer

Maer nu het is geſchiet en is 't niet te herhaelen.
Arias. Laet voor des Conings wil de hooge moet wat daelen,
Hy treckt het hem vry aen, en dapperlijck geſtoort:
Vaer met een vollen ernſt in uwe miſdaed voort:
Oock hebt ghy niet waer meed' in recht u te verweeren:
De Staet van den onteerd, en grootheyt van t' onteeren,
Vereyſſchen ſchult beken, en ſonderlingh ootmoet,
Dat vry te boven gaet 't geen men gemeenlijck doet.
Graef. Hy neem my 't leven dan dat is in ſyn vermogen.
Arias. Wat meer gehoorſaemheyd en 't zeyl min op ghetogen,
Stilt doch de gramſchap van een Prins die u bemindt,
Hy wilt ſoo, ſeght ghy noch dat ghy't niet goed en vindt.
Graef. Myn vriendt als daer myn eer en achtbaerheyd aen ſtonde,
Wat ongehoorſaem ziju waer niet ſoo groote ſonde,
En neemt hy waer al groot, mijn dienſten aen de Croon
Gedaen, zijn groot genoech, op datmen ſulcx verſchoon.
Arias. Hoe tref 'lijck oock u dienſt mach zijn, hoe menichvuldigh
Een Coningh, en is noyt ſijn Onderſaet yets ſchuldigh:
Ghy vleyd u ſelfs te veel, en moet des zijn bericht,
Dat die ſyn Prins wel dient niet meer doet dan ſijn plicht,
Ghy loopt in u verderf myn Heer met dit vertrouwen.
Graef. Ick ſal niet van u raedt dan na ervindingh houwen.
Ari. Ghy hoort te ſyn beducht voor 's Conings hooge macht.
Graef. Een encklen dach, een man als ick noyt t' onderbracht:
Hy gae ſijn ſtraf vry reed' tot myne ſtraffe maecken,
De Staet, ſal voor ick val, het onderſt boven raecken.
Arias. Hoe, vreeſt ghy dan niet meer het opperſte gebiedt?
Graef. Een ſtaf die ſonder my hem uyt de handen ſchiet,
Hem ſelfs is al te veel aen mijn behoud gelegen,
Mijn hooft in 't vallen ſou ſijn Croon doen overwegen.
Arias. Laet toe dat reden u de ſinnen wat bedaer,
En neemt een goet beraed. *Graef*. 't Beraed dat is aldaer.
Arias. Wat ſal ick ſeggen dan? 'k moet rekeningh gaen geven.
Graef. Dat ick niet toeſtaen kan aldus verkleynt te leven.
Arias. Bedenckt dat 's Coninghs wil niet lijd te zijn bepaelt.
Graef. Het lot dat leyter al, wat dienter meer verhaelt.

Arias. Vaer wel dan, nademael ick niet en kan verrichten
En met Laurier bedeckt, vreeſt echter 's blicxems ſchichten.
Graef. Ick wachtſe ſonder vrees. *Ari*. Maer doch niet ſonder ſchae.
Graef. Wy ſullen dan Don Dieg' voldaen eens ſien daer na:
Ick ſtoor my weynigh aen ſulck onvermogend' dreygen,
En in het grootſt gevaer is wonder doen mijn eygen,
Want daer 't mijn eer betreft, en ſal de wreetſte doodt
My niet bewegen ſelfs in d'alderſcherpſte noodt.

Tweede uyt-komſte.

Don Rodrigo. *De Graef*.

Heer Graef een woordeken. *Graef*. Spreeck. *Rodrigo*. Help my uyt 't vermoeden:
Kent ghy Don Diego? *Gr*. Jae 'k. *Ro*. Al ſacht man wilt u hoedẽ,
Weet ghy dat dien goen Heer, was in ſijn tijdt een ſchat
Van deught, van dapperheyt, van eere, weet ghy dat?
Graef. 't Can zijn. *Ro*. Dit vyer dat ghy my ſiet in d'oogen blaken,
Weet ghy 't ſijn bloedt te zijn, weet ghy 't? *Graef*. Wat kan 't my raken.
Rodr. Ick ſal 't u maken kondt vier treden maer van hier.
Graef. Wel ſtoute jongen, hoe! *Rodr*. Spreeckt ſonder veel getier,
Ick ben jongh 't is ſoo, maer by edel bloet in d'aeren,
En wacht de dapperheyd niet na 't ghetal der jaren.
Graef. Maer my te randen aen, wat looſheyt ſpeelt hier mé,
Men u noch noyt en ſach den degen uyt de ſche.
Rodr. Men hoeft geen tweede proef van mijns gelijck te wachten,
Haer eerſte proefſtuck is een meeſters ſtuck te achten.
Graef. Weet ghy wel wie ick ben? *Rodr*. Ja yder doch, niet ick
Sou beven voor 't gerucht van uwen naem uyt ſchrick,
In duyſend Laure blaen die u het hooft om-zweven
Schijnt nu van mijnder laegh het ongeval geſchreven,
Ick rand als ruckloos aen een arm die doorgaens wint,
Maer hy heeft krachts genoech die hem vol moet bevint,
Aen die ſijn Vader wreeckt is niet van onvermogen,
U arm noyt neerlaegh had, maer ſouſe krygen mogen.

Graef.

Graef. Dat groot gemoet dat in u woorden druckt zijn ſchijn,
Sich daechlicx uyt u oogh ontdeckte aen het mijn,
En achtende te ſien de deught die in u blickte,
Mijn hert met volle vreught mijn dochter u toeſchickte,
Ick weet hoe ghy haer mint, en ben verblijd te ſien,
Dat uwe tochten voor u plicht-ſchult moeten vlien,
Dat die niet flauwen doen u dap're vyerigheden,
Noch u verheven deught geſoncken is beneden:
Het geen ick daer van hield, en hebbende gehaeckt
Te krygen tot mijn Soon een Ridder heel volmaeckt,
Bevind ick in mijn keur my niet te ſien bedrogen,
Doch ick gevoel mijn hert heel over u bewogen,
Ick prijs u hooch ghemoet, maer ick beklaech u jeught,
Verſoeckt geen proef te doen die ghy niet halen meucht:
En geeft my doch verlof van dit gevecht te myden,
Dat al te ongelijck geen eer heeft van ſijn ſtryden:
Te vechten ſonder vaer is winnen ſonder roem:
Wat lof leyt in 't verderf van ſulcken jongen Bloem?
Men ſal u met een vuyſt geloven neer geſlagen,
En ick ſouw maer 't verdriet van uwe doot wech dragen,
Rodr. Verkeert medogen volcht u ſchendich ſtuck, die d'eer
My nemen derf, die ſchreumt mijn leven, ſchijntet meer.
Gra. Gaet heen, gaet heen naer huys. *Ro.* Gaen wy al ſtil ter wervẽ.
Gra. Zijt ghy u leven moe? *Ro.* Zijt ghy bevreeſt voor 't ſterven?
Graef. Kom ghy voldoet u plicht, een Soon toont ſich ontaert,
Wien meer ſijn leven dan ſijn Vaders eer is waert.

Derde uyt-komſt.

d'Infante. Chimene. Leonora.

Stilt mijn Chimene ſtilt u innerlijck bedroeven,
Wilt in dit ongeval u groot ghemoet beproeven,
Ghy ſult naer corten ſtorm ſchoon weder ſien verweckt,
't Is maer een kleyne wolck die u gheluck bedeckt,
En door wat uytſtels ſult ghy hebben niet verlooren.
Chi. Mijn hert vervult met vrees kan na geen hope hooren:

Een onweer dat ſoo ſnel na ſulcken ſtilte comt,
Een wiſſe Schipbreuck dreyght, van enckel onheyl bromt:
Daer is geen twijffel aen, ick ſneuvel in de Haven,
Ick minde, was bemint, ons Vaders 't Jawoordt gaven,
En ick aen u daer van de eerſte tydingh brocht,
Op 't eygen oogenblick dat haren onluſt wrocht:
't Verhael waer af u niet ſoo haeſt wierd voor ghedragen,
Of 't heeft van't ſoet verwacht 't gewelfſel in geſlagen.
Vervloeckte ſtaetſucht! en verwaende hovaerdy!
Waer door de beſte meeſt gheraecken inde ly:
Geſtrenge naem van eer, de moordt-priem van ſijn luſten,
Wat koſt ghy my al leet, hoe gaet ghy my ontruſten.
d'Inf. Ghy hebt geen oorſaeck dus te vreeſen dit verſchil,
Een oogenblick blieſt op, en 't weder bluſſen wil:
't Is al te ruchtbaer om in onheyl uyt te breecken,
De Coningh wil alreets het werde vergeleecken,
En ſoo veel my belanght, gevoeligh van u quaet,
Sal ick doen wat ick kan dat alles wel vergaet.
Chi. Verlijckingh gelter niet in diergelijcke ſaecken,
Hoon vande eer gedaen en is niet goet te maecken.
Vergeefs men daer toe macht en wijſheyd brenght by een,
En ſoo men 't quaedt geneeſt, 't is maer in ſchijn alleen:
Den haet die heymelijck woelt in d'onſtelde ſinnen,
Die voed' een vinnich vyer met volle kracht van binnen.
d'Inf. Den ſoeten Echten brandt daer u Rodrigoos hert
Aen ſijn Chimene door ſoo vaſt verbonden werdt.
De Vaders te ghelijck ſal op een nieuw vereenen,
En van dit huw'lijcx heyl van alle tweedracht ſpeenen:
Chi. Ick wenſch het ſoo, veel eer dan ſulcx in hope ben,
Don Diego is te trots, en ick myn Vader ken:
Ick voel een tranen-vloedt die'k pooch te wederhouwen,
't Voorleden geeft my ſmert, 't toecomende benouwen.
d'Inf. Wat maeckt u doch benauwt, een afgheleeft out man?
Chi. Rodrigo is vol moets. *d'Inf.* 't Volwaſſen ſchorter an.
Chi. Wie dapper weſen ſal die wil al vroegh beginnen.
d'Inf. Hy is te teer verlieft, en die te recht beminnen,

Miſha-

Mißhagen al te noo die geen die haer behaecht,
Een woordt wanneer ghy wilt ſijn toom uyt hem verjaecht.
Chi. Soo hy niet na my hoort, hoe ſal ick 't dan aenleggen?
En geeft hy my gehoor, wat ſal men van hem ſeggen?
Te lyden ſulcken hoon, hy ſijnd' een Edelman.
't Zy dat hy plaetſe geeft, 't zy uyt ſijn hert verban,
De vlam die in hem brandt, myn ziel die blijft verlegen
Door ſchaemte of door ſpijt, beſchaemt van ſynen 't wegen:
Soo hy myn wil comt na, vol ſpijt te zijn ons ſeyt,
Indien hy meer ſijn eer als myne min toeleyt.
d'Inf. Chimenes hert is hooch, en ſelfs tot haerder baete,
En kan niet ſteecken op 't geen haer in ſchande laete:
Maer ſoo ick totter tijdt dat dit in ſtilte raeckt,
Maeck mijn gevange van dees Minnaer ſoo volmaeckt,
Sal 't geenen nadocht voen in u verliefde ſinnen.
Chi. Mevrouw ſoo ghy dat doet, ſoo ben ick buyten ſchroom.

Vierde uyt-komſt.

d'Infante. Pagie. Chimene.

Staet-jongen ſoeckt Rodrig', ſeght dat hy by my koom.
Pag. De Grave van Gormas, en hy *Chi.* Goe God! ick beve:
d'Inf. Spreeckt. *Pagie.* Hebben uyt het Hof haer te ghelijck begheven.
Chi. Alleen? *Pag.* Alleen, en ſo 't geleeck met onderlinge twiſt.
Chi. Sy zijn wis handt ghemeen, 't is al te wel gegiſt:
Mevrouw ick bid houd my dees haeſtigheyd te goede.

Vijfde uyt-komſte.

d'Infante. Leonora.

Helaes! wat voel ick voor een onluſt in my woeden,
'k Beklaegh haer ongeval, en ſal ick haer verraen?
Myn ruſt verlaet my, en myn brandt gaet weder aen:
't Geen dat Rodrigo deed van ſijn Chimene ſcheyden,
Comt door een loſſe hoop my tot nieuw leven leyden,

En hare tweespalt die ick aenschouw met verdriet,
In mijn gewonde ziel een stil verheugen siet.
Leon. De deughd in u gemoed soo hoogh ten top geseten,
Is die door snoode Min soo haest ter neer gesmeten?
d'Inf. Ey noemtse niet meer snood, nadiense nu by my
In volle prael geplaetst, het recht heeft aen haer zy:
Draeght haer eerbiedingh toe nu sy my mach behagen,
De deught bestrijdtse wel, maer hope leyd my lagen,
Terwijlse 'k weet niet hoe in myn'en boesem glijdt,
En na een Minnaer haeckt die nu Chimeen is quijdt.
Leon. Laet ghy dit hooge hert soo laech dus lichtlijck vallen,
En gaet ghy redenloos u geven tot sulck mallen?
d'Inf. Ach! met hoe weynich nut leent yemand reden 't oor!
Wanneer de ziel geraeckt te hollen buyten 't spoor!
Want als de siecke selfs bemint sijn eygen quaelen,
Soo kan hy niet verstaen daer raedt voor te doen haelen.
Leon. De hoop verlockt u, en u quaet dat schijnt u soet,
Doch blijft Rodrigo uw's onwaerdigh, wat ghy doet.
d'Inf. Ick weet het al te wel, maer soo mijn deught moet swichten,
Soo hoort wat vreemder hoop de Min in 't hert can stichten:
Indien Rodrigo comt verwinnaer uyt het Velt,
En sulcken Oorloogs man valt onder sijn gewelt,
Mach icker sonder schand als Minnaer werck van maecken,
Want wat sal hy niet doen kan hy dit boven raecken?
Ick derf 't my beelden in, dat onder sijn beleyd
Het Rijck aen alle kant sal werden uyt-gebreyt:
En 't vleyen vande Min doet dat ick nu al rade,
Dat hy eer langh de Croon sal dragen van Grenade:
Der Mooren t'onderbrocht hem bidden sullen aen:
Arragon sijnen arm sal werden onderdaen:
Portugael 't geven op, en sijne Helden daden,
Aen d'over zy des Zees met lof hem sullen laden:
Kort om, al wat men siet dat oyt door manne kracht,
Door dapperheyt, door deught te wege wierd gebracht,
Ick van Rodrigo hoop na dit sijn overwinnen:
En vind dus in hem stof wel waerdigh om te minnen.

Leon.

Leon. Maer ſiet Mevrouw, hoe verd ghy ſynen arm voert aen
In een gevechts gevolgh, dat licht noyt aen ſal gaen.
d'Inf. Rodrigo is gehoond, de Graef heeſt 't hoon bedreven,
Sy zijn na buyten toe, wat kan men blijcx meer geven?
Leon. Maer neemt dat dit gevecht al ſeker ſy geſteld,
Iſt niet vry al te vroegh dat ghy ſulck oordeel veld.
d'Inf. Wat wilt ghy, ick ben mal? en myne ſinnen dwaelen,
Maer dit's van 't minſte quaet dat Min gaet op my haelen:
Comt met my in 't vertreck, en trooſt my in mijn leet,
Noch laet my niet alleen nu ghy mijn euvel weet.

Seſte uyt-komſte.

De Koningh. Don Arias. Don Sanche. Don Alonſe.

Kon. De Graef is dan ſoo los, ſoo trots en ſoo vermeten,
Dat hy ſijn miſdaed meent vergeven en vergheten.
Arias. Ick hebb' hem uyt u naem daer langh op ondergaen,
Maer niet verricht, Heer, al heb ick mijn beſt gedaen.
Ko. O Hemel! ſal dan ſoo een Onderſaet verſmaden
Sijn plicht van huld en trouw, door reuckeloosſe daden?
Don Diego hoond hy, en op 's Coninghs wil niet let,
Ja midden in mijn Hof ſoo ſtelt hy my de Wet:
Laet hem een dapper Helt en een groot Crijchſman weſen,
Ick ſal hem van dat quaet ick ſweer 't hem, wel geneſen.
Al was hy enckel ſtael, of Mars in menſchen ſchijn,
Hy ſal ſien wat het is my ongehoorſaem zijn:
Ick weet hoe dat men moet de fiere ſinne temmen,
Ick heb dat harde hayr wat ſacht eerſt willen kemmen:
Maer nu hy ſulcx miſbruyckt, gaet heen van deſen dach,
Verſekert u van hem, daer kom van wattet mach.
San. 't Can zijn een weynig tijds ſou hem meer buychſaem maken,
Men heeft hem voor gehadt noch heel verhit, 't ſijn ſaken
Heer Koningh, die 't gemoet doen ſieden in 't begin,
Een hert ſoo moedigh can ſich qualijck toomen in,
Men ſiet ſijn ongelyck, maer ſulcke zielen konnen
Tot ongelycx beken ſoo haeſt niet zyn gewonnen.

Koning.

Kon. Don Sanche, ſwijcht en ſwicht, want ghy dit weten ſult,
Men ſich ſchult-plichtich maeckt in 't ſpreken voor dees ſchult.
San. Ick ſwicht Heer, en ick ſwijg, maer laet een woort doch leggē
De grond tot ſijn verſchoon. *Kon.* Wel wat weet ghy te ſeggen?
San. Dat een gemoet gewent niet dan wat groots te doen,
Sich ſwaerlijck buygen can tot d'ootmoed van een ſoen:
Het ſiet daer toe geen raedt, als ingewickt met ſchanden,
En hier op heeft alleen de Graef getoont ſijn tanden:
Hy vind in deſe plicht yet dat hem tegen werdt,
En ſou gehoorſaem zijn had hy een minder hert:
Gebiedt dat ſynen arm gevoeſtert onder 't vechten,
Door 't punt van ſijn rapier dit ongelijck gaet rechten,
Hy ſal 't u beet'ren Heer, 't is buyten alle ſorch,
En tottet hem ſy cond, hier tegen blijft ſijn borch.
Kon. Ghy breeckt hier het ontſach, maer ick vergeeft u jaren,
En min dees vierigheyd in jonckheyd wedervaren:
Een Coningh die ſijn doen met rypen raedt omgeeft,
Syn Onderſaten bloedt in meerder achtingh heeft:
Ick waecke voor myn volck, beſtier het door de reden:
Gelijck het hooft draeght ſorgh voor al de minder leden.
Dies 't geen dat u dunckt recht, en is geen recht by mijn,
Ghy als een Krijgſman ſpreeckt, myn doen moet Prinſlijck zijn.
En watmen ſeggen mach, en watmen mach gelooven,
De Graef ſal door dees plicht ſich van geen roem berooven.
Dat meer is, d'hoon raeckt my, hy heeft gequetſt de eer
Van die ick voor myn Soon erweelt had Voetſter-heer:
En door het ſtout beſtaen van ſulcke onheyls nepen,
Heeft hy hem aen myn keur en aen my ſelfs vergrepen:
Ick ben 't die hy voldoet als hy dees ondaedt recht:
Maer 't is daer van genoech. Voorts dient u noch geſecht,
Dat ons de Vyand dreycht, ick vrees voor een verraſſen,
Arias. De Mooren ſouden die weer wat te raecken paſſen?
En wel een aenſlach op ons hebben in den ſin?
Kon. Men heeft haer Vloot geſien te Zeewaert ſteecken in:
En u is wel bekent dat in ſeer weynich ueren
Men die met eene vloed kan hier ter ſtede ſtueren.

Arias. So menigh ſwaer verlies heeft haer benomen 't hert,
Dat u ontſiene macht noch meer ſou zijn ghetert.
Kon. Dat baet niet, want ſy noyt en ſullen mogen lyen
Dat ick mijn voet dus vaſt ſet in Andalouſyen,
En ſulcken ſchoonen ſtreeck van afghenomen grondt,
Die wackert op haer leet by naeſt tot elcker ſtondt.
Dit is de reden die my heeft hier in Sevieljen
Doen ſtellen ſints thien jaer de zeetel van Caſtieljen,
Om naerder haer te zijn, en vaerdigh op het ſpoor
Te ſtooten daed'lijck om al wat ſy nemen voor.
Arias. Sy hebben wel geleert ten coſt van hare hoofden,
Hoe ſwaerlijck men u weer van 't geen ghy wint beroofden,
Te groote vrees is quaed. *Kon.* Verſuym dat is noch qua'er,
En die te veer vertrouwt die noodight het gevaer.
De ſelfde vyandt die ghy hebt uyt 't Velt gheſlagen,
Soo ghy u kans verkijckt kan 't voordeel u ontjagen:
Dan echter 't waer niet goed, de tydingh is onwis,
Te ſtroyen onder 't volck en ſchricken by den gis,
Den anghſt die wapen roept ſoo noodeloos omvoeren,
Sou midts d'aenſtaende nacht de Stadt te ſeer ontroeren,
Na dien men goede wacht houd tegens alle noot,
Is 't voor als nu genoech. *Alonſo.* Mijn Heer, de Graef is doodt,
Don Diego door ſijn Soon ſijn onluſt heeft gewroocken,
Kon. Van dat ick wiſt de wrock, heb ick de wraeck voorſproken,
En wou dat ongeval verhoeden van doen af.
Alon. Chimene vol van rouw comt vorderen de ſtraf,
En met een tranen-vloedt eyſcht recht van uwe handen.
Kon. Hoe wel ick voel mijn ziel tot haer ontfarmingh branden,
Nochtans het geen de Graef begaen heeft, hier gheſeyt,
Heeft wel verdient dit loon van ſijn vermetelheyt,
Doch of hy 't ſchoon verdiend, noch kan ick niet vermiſſen
Een ſulcken Oorloghs-heldt, of na het kloeck beſliſſen
Van menigh groot gevaer, na menighmael den Staet
Te hebben met ſijn bloedt in trouwe dienſt ghebaet.
Al iſt dat ſyne trots my dapper moſt miſhagen,
Noch ſmert my ſijn verlies, en moet ſijn doodt beklagen.

Chimene. Don Diego. Koningh. Don Sanche. Don Arias. Don Alonſe.

Recht, recht, Heer Coning recht. *Diego.* Heer Coningh weeſt doch goet.
Chi. Ick werp my voor u neer. *Diego.* Ick val voor u te voet.
Chi. Ick vorder recht van u. *Diego.* Wil myn verdeding hooren.
Chi. 'k Eyſch wrake van een moordt. *Diego.* 't Was ſtraf van hoon in tooren.
Chi. Rodrigo Heer. *Die.* Die deed' gelijck een eerlijck man.
Chi. Die ſtack myn Vader doodt. *Diego.* Sijn Vader pord' hem an.
Chi. Een Prins is ſchuldich 't recht aen 't bloed der Onderſaten.
Diego. Voor een gerechte wraeck het recht wat moet ontlaten.
Kon. Rijſt bey te gader op, en redent een voor een.
Chimene 'k heb myn rouw met uwe ramp gemeen:
Don Diego ick u leedt met herten leed aenhoorde:
Maer laet haer ſpreken eerſt, noch valt niet in haer woorden.
Chi. Heer Coningh wat een ramp! mijn Vader die is doodt!
En ick ſach 't drabbich bloedt dat uyt ſijn wonde vloodt,
Dat bloedt dat ſich ſoo vaeck voor uwen Staet gingh wagen:
Dat bloedt dat u verkreegh de zeegh' van ſoo veel ſlagen:
Dat bloedt dat op de grond noch roockt van enckel ſpijt,
Dattet ſich ſiet geſtort voor minder als ghy zijt.
't Geen midden in 't gevaer geen Crijgh oyt dorſt vergieten,
Rodrigo in u Hof doet langhs de aerde vlieten:
En voor ſijn proefſtuck hy met ſulcken fraeyen daedt,
Van ſulcken vaſten ſtut ontſet heeft uwen Staet.
Heeft van u Oorloghs volck de moet ter neer geſlagen:
De hoop weer op gerecht van die u haet toe dragen.
Ick quam ach! op de plaets heel machteloos en bleeck,
En vondt hem overleen, Heer Coningh ick beſweeck:
Vergeeft my ſoo myn ſmert, myn ſtemme doet verſtyven,
Myn tranen en geſucht de reſt u ſchuldich blyven.
Ko. Houd moet mijn waerde kindt, en weet dat nu voortaen
U Coningh u in ſtee wil van een Vader ſtaen.

Chi. Myn Heere, te veel eer geschiet aen mijn ellende,
Ick quam dan machteloos, en vond sijn leven t'ende,
Hy sprack my wel niet aen, maer dat vry dieper dreef,
Sijn bloedt in 't vochte stof my myne plicht voorschreef,
Of eer sijn dapperheyd, genoot druckt t'ondergaende
Sprack tot my door sijn wond, en my tot wraeck vermaende:
En om syn overlast aen u te maecken kondt,
Ontleent daer door myn stem door sulcken droeven mondt.
Heer Coningh dult doch niet dat onder uwe oogen
Een ongestutte loop van moort heb sulck vermogen:
Dat sonder straf gevolch de beste van het Landt,
Sijn onder lijfs gevaer van elcx verwaende handt:
Dat sich een jonge wulp beroeme van haer sneven,
Sich bade in haer bloedt, en haer beneme 't leven:
Een sulcken Oorloghs helt, waer van men u berooft,
By wraecks gebreck den ernst tot uwen dienst verdooft,
In 't cort, mijns Vaders doodt eysch ick te sien gewroocken,
Meer tot u nut dan om u door my op te stoocken,
U Staet verliest, in het verlies van sulcken man,
Wreeckt bloed met bloed, en doet de doodt de dooder an:
Laet hem en sijn geslacht soo ver als het can recken
Soenoffer voor dees sond aen 't gantsche Landt verstrecken,
De Son die alles siet en siet niet hier op aerd,
Dat sulcken dierbaer bloed is in betalingh waerd.
Ko. Don Diego antwoord nu. *Die.* Wat vint men veel gelukken,
Wanneer men met syn kracht sich 't leven uyt doet drukken,
En wat brenght ouderdom aen menich groot gemoet
Met syne swakheydt, Heer, een swaren tegenspoet.
Ick die wel eer gewent was altijd t'overwinnen:
Die door gedaene dienst my deed' al om beminnen,
Die sie my nu, vermits ick heb te langh geleest,
Onteert door schendich hoon, en dat my wraeck begeeft,
't Geen noyt vermocht belegh, noch slach, noch ongenade:
't Geen noyt vermocht Argier, Arragon, noch Grenade:
't Geen noyt u Vyand noch mijn Nyder heeft bestaen,
Dat is my in u Hof door hoochmoet aen gedaen.

 Mijn

Mijn eer is daer geſchent ten trots van myne jaren,
Myn ſwacken ouderdom men dorſt met hoon verſwaren,
Heer Coningh op dees wijs ſoo ſou dit gryſe hayr,
Verſleten in 't Helmet by menigh Crijchs gevaer,
Dit bloedt in uwen dienſt ſoo Ridderlijck vergoten,
Dees arm wel eer de ſchrick van 's Vyands vaſte Sloten
Met oneer gaen in 't graf, had ick niet voort gebracht
Een Soon wel waerd ſijn Landt, ſijn Coningh, ſijn gheſlacht,
Hy leende my ſijn' handt, hy heeft de Graef doorſteecken,
Myn eere weer herſtelt, myn oneer derven wreecken.
Soo 't toonen van ſijn moet oock met gevaer van 't Graf,
Soo wraeck van een clabacx verdiend een wreede ſtraf:
Op my, op my alleen moet deſen donder vallen,
Wanneer den arm miſdoet het hooft ontgelt het mallen:
Van 't geender is miſdaen, van d'oorſaeck, van 't gekarm,
Ben ick Heer Coningh 't hooft, hy is alleen den arm.
Beklaeght Chimene ſich van dat hy heeft verſlagen
Haer Vader, hy en had het noyt behoeft te wagen,
Had ick het konnen doen, behoud den arm u dan,
En offert haer het hooft dat geen meer dienſt doen kan:
Ten koſte van myn bloedt voldoet ô Heer Chimene,
Ick pleegh geen tegenweer, ick gae gewilligh heene,
En ver van het verwijt, dat ick geen ſchuld en weet,
Soo 'k buyten oneer ſterf, ſoo ſterf ick ſonder leet.

Kon. De ſaeck is van gewicht en rijplijck overwogen,
Verdiend voor het Gerecht des vollen Raedts getogen.
Don Sanche brengh Chimeen in ſekerheyd weer t'huys:
Don Diego heb mijn Hoff tot ſijn ghevangen-huys:
Sijn Soon ſy na gheſocht, ick ſal u rechtdwangh gheven.

Chi. 't Is recht Heer Koningh dat een Moorder miſſe 't leven.

Kon. Stil u verdriet mijn kindt, en ſtel u hert geruſt.

Chi. Bevel van ruſt is mijn, maer aenwas van onluſt.

De

De derde Verhandelingh.

Eerſte uyt-komſte.

Elvire. *Don Rodrigo.*

Rodrigo, wel-hoe nu, rampſaligh menſch wat doeje?
Ro. Ick volgh de wreede klem van myn hard noodlots boeije.
El. Van waer comt u dees trots en deſe nieuwe moet,
t'Erſchynen inde plaets die ghy beſmet met bloedt,
Hoe, derft ghy noch tot hier des Graven ſchim aenranden?
Bracht ghy hem niet ter doodt? *Rodrigo.* Sijn leven was mijn ſchanden:
Myn eer heeft van mijn handt gevordert deſe daedt.
El. Maer in des dooden huys te ſoecken toe verlaet,
Socht oyt een Moorder daer ſich voor de ſtraf te bergen?
Ro. Quam oyt een Moorder recht aen ſynen Rechter vergen?
Neen, ſiet my niet meer aen met een verbaeſt geſicht:
Ick ſoeck de doodt nu ick de doodtſlach heb verricht.
Mijn recht hanght aen mijn min, mijn Rechter is Chimene,
Ick heb haer haet verdiend, daer door de doodt met eene,
En kom daer van ontfaen als wel ſijn beſte pandt,
Het vonnis van haer mondt, den ſlach van hare handt.
Elv. Vliet liever uyt haer oogh, vliet van haer grammen tooren,
Ontreck u d'eerſte brandt van haer ontvlamt verſtooren:
Gae heen, geef u niet bloodt aen d'eerſt onſteltenis,
Die in 't verbolgen hert noch verſch ontſteecken is.
Ro. Neen, neen, dat waerde pandt dat ick kon dus miſhagen,
Kan my geen haet genoech tot myne ſtraf toe dragen,
Die eens ſoo groot te ſien ſou zijn mijn groot geluck,
Om door de doodt te zijn te eerder uyt den druck.
Elv. Chimene is na 't Hoff onſtelt en heel begreſen,
En ſal met veel gevolgh terſtond hier weder weſen,
Gae doch Rodrigo gae, en houd my buyten laſt,
Wat ſou men ſeggen ſoo men hier ſach ſulck een gaſt?

Wilt ghy dat yemand haer noch nageeft dit of quader?
Dat ſ' in haer huys ontfanght de moorder van haer Vader?
Haer wedercomſt die naeckt, ſy comt, ſy comt, ick ſegh
Ten minſten om u eer, Rodrigo ſchuyl'u wech.

Tweede uyt-komſte.

Don Sanche. Chimene. Elvire.

Ja Mevrouw, men des wel een bloedigh hempt mach dragen,
U tranen en u toorn de wraeck te recht op dagen,
Doch ick neems my niet aen met een fluweele tael
Te trooſten uwen rouw, te koeſteren u quael:
Maer ſoo ick t'uwen dienſt kan zyn bequaem gevonden,
Gebruyckt mijn ſwaert tot ſtraf van hem die gaf de wonde:
Op u bevel ſoo ſal myn arm doen 't geenſe hoort.
Chi. Rampſalige. *San*. Mevrouw, diend u doch van mijn leven.
Chi. Ghy weet de Coningh heeft een rechtdach uyt geſchreven.
San. Het recht dat is ſoo loom, en ſoo verdrietſaem langh,
Dat menichmael de ſchult raeckt buyten ſtraffens dwangh:
Den tragen loop daer van onwis hoe uyt te vallen,
Gaet te veel tijds mee deur, en geeft vaeck niet met allen:
Laet toe dat door 't rappier een Ridder doe de wraeck,
De wech veel korter is, en ſekerder de ſaeck.
Chi. Dit is den leſten raedt, en moet het daer toe comen,
U dienſt ſal (iſt u ernſt) dan werden aenghenomen.
San. Dit is het eenich heyl daer myn ghemoet na haeckt,
En op die hoop, vaert wel, dit my te vreden maeckt.

Derde uyt-komſte.

Chimene. Elvire.

Ick ſie my eynd'lijck vry, en mach hier onbedwongen
U openen myn ſmert in myne borſt verdrongen,
'k Mach gheven vollen loop aen myn bedroeft geſucht,
En u tot in mijn ziel doen ſien mijn ongenucht.

Mijn Vader die is doodt, Elvir', en d'eerste degen
Die oyt Rodrigo trock, is hem door 't hert geregen.
Schreyt, droeve oogen schreyt, en smelt in u getraen:
Mijn levens eene helft heeft d'ander helft verdaen:
En sulcken wreeden daedt, verplicht my om te wreecken
Op 't geen my over is 't geen ick my vind t'ontbreecken.
Elvi. Stelt u gherust Mevrouw. *Chi*. Wat zijt ghy onbewust
Van mijn ellendich lot? dat ghy my spreeckt van rust.
Helaes! waer sou mijn ziel dees rust van daen doch comen?
Soo 't geen ick mis my deerd, en die 't my heeft benomen?
Wat kan ick hoopen als een eeuwich ongherief,
Soo ick vervolgh een moord, en heb de moorder lief?
Elv. Lieft ghy hem noch die u berooft heeft van een Vader?
Chi. Ach! lieven dat is niet, Elvire, 't gaet my nader:
Ick ben versot op hem, mijn eygen hert hem diend,
En in mijn Vyand selfs, vind ick mijn waerdste Vriend.
Ick voel, ja dat in spijt van mynen swaren tooren,
Rodrigo noch bevecht mijn Vader als te voren:
Hem in mijn boesem volcht, en hy sich weert en wijckt,
Nu dapper is, dan slap, en somtijds weer beswijckt.
Maer in dit hard gevecht van haet op min gebeten,
Soo werdt mijn hert gescheurt, mijn ziel van een gereten.
En of de liefde schoon op my heeft groote macht,
Noch heb ick als 't behoort mijn plicht in grooter acht,
En loop geblind recht toe daer d'eer is te bewaren,
Rodrigo is mijn waerd, my deert sijn qualijck varen:
Mijn hert held aen sijn zy, maer al des niet te min,
Ick weet wat Kinder-plicht, en Vader-moort heeft in
Elv. Is u 't vervolgen ernst? *Chi*. Ach! bloedige gedachten!
En wreet vervolch, dat ick ghenoodtdruckt moet betrachten:
Ick dingh hem na sijn lijf, en voor 't voldingen schrick,
Mijn doodt hanght aen de sijn, en ick sijn doodt beschick.
Elv. Verlaet Mevrouw, verlaet een voorstel soo verwoedigh,
Noch haelt u op den hals een noodt-geval soo bloedigh.
Chi. Sal ick dan sien de doodt mijns Vaders sonder straf?
Sijn bloedt vast roepen wraeck, daer ick geen raedt verschaf?

Myn hert ſal dat verſot in ſchandigh minne mallen
Geloven 't ſy ghenoegh een traen vijf ſes te vallen ?
En daer meed' houden op, en laten voort myn eer
Verſtickt in ſtom gheſwijgh, door liefde treden neer ?
Elv. Mevrouw, gelooft my, ghy ſult wel zijn te verſchoonen,
Van u niet al te wreet op ſulcken Helt te toonen :
Een Helt en Minnaer bey, ghy hebt ghenoech ghedaen,
Dat ghy den Coningh hebt daer van gheſproocken aen,
Dringh op het uyt-eynd niet, laet u vervolgh voort ſteecken.
Chi. Mijn achtingh hanght daer aen, ick moet, ick wil my wreken :
En of my ſchoon al vleyt een lepe minne luſt,
Dat onſchult ſtelt mijn geeſt in 't minſte niet geruſt.
Elv. Maer g' hebt Rodrigo lief, hy can u niet miſhagen.
Chi. 'k Bebent. *El.* Hoe ſult ghy dan hier in u eynd'lijck dragen ?
Chi. Tot voorſtand van myn eer en beet'ringh van mijn ſchae
Hem dagen ſien, ghedoemt, en ſterven ſelfs daer na.

Vierde uyt-komſt.

Don Rodrigo. Chimene. Elvire.

Wel ſonder dat ghy hoeft my voor 't Gerecht te dagen,
Siet hier neemt in myn doodt u ſoo gewenſcht behagen.
Chi. Elvire, wat is dit ? waer zijn w' ? hoe comt dit by ?
Rodrigo in mijn huys ? Rodrigo hier by my ?
Ro. Verſchoon myn leven niet, ſmaeck ſonder tegenſtreven
Het ſoet dat u mijn ramp en uwe wraeck can gheven.
Chi. Helaes ! *Rodr.* Gheef my gehoor. *Chi.* Ick ſterf. *Rodr.* Een oogenblick.
Chime. Wech, laet my ſterven maer. *Rodrig.* Ick 't in een woord beſchick.
Daer na ſoo antwoord my niet dan met deſen degen.
Chi. Hoe ! daer mijns Vaders bloedt noch niet is af gezegen ?
Rod. Mijn Chimene. *Chi.* Doet wech dit hatelijck vertoogh,
Dat my verwijt u ſchult dus ſchendigh voor myn oogh.
Rodr. Ach ſiet het liever aen om uwen haet te wetten,
Uw' toorn te ſcherpen om mijn ſtraf niet uyt te ſetten.

Chi.

Chi. 't Is in myn bloedt gheverft. *Rod.* Kom doopt het in het mijn,
En wascht daer mede af de verf die 't heeft van dijn.
Chi. Ach wat een wreetheyd! die op eenen dach derf moorden
De Vader door sijn swaert, de dochter door sijn woorden:
Doet my dit wech uyt 't oogh, ick mach 't niet sien soo bloot,
Ghy wilt dat ick u hoon, en jaecht my aen de doodt.
Rod. Ick doe 't geen ghy begeert, maer sonder my t' ontgeven
De wil, van door u hand te eynden dit mijn leven:
Want als 't al is ghesevd, verwacht noch van u haet,
Noch van myn min berouw van myn beroemde daedt,
U Vader met een slach noyt weder goet te maecken,
Onteerde 't eerlyck hooft myns Vaders, sulcke saecken
Die treffen (als ghy weet) seer diep een man van moet,
Ick had myn deel aen 't hoon, ick volgh hem op de voet:
Ick vond hem, heb myn eer en Vader bey gewroken,
En soo 't noch stond te doen, 't geschied' als 't is gesproken:
Niet dat met inder daed mijn Min langh tegen 't mijn,
En mijnes Vaders wil gestreden heeft voor dijn.
Gist daer haer macht vry by, dat ick in sulck onteeren
Getwijffelt heb of ick de wraecke kan ontbeeren:
En daer ick uwe haet of hoon most ondergaen,
Weerhield' ick myne handt, drongh mynen arm niet aen:
Ja heb myn selfs berispt van te veel hevigheden,
En uwe gaven wis de Wage wicken deden,
Soo hier niet tegens aen sich hadt gekant met pijn,
Dat yemand sonder eer u niet kan waerdigh zijn:
Dat die my had bemint doen ick mocht 't hooft op lichten,
My haten sou, wanneer ick eerloos moste swichten:
Dat altoos en in al te luyst'ren na de min,
Was uwe keur beschaemt door lust te volgen in:
Ick segh het u noch eens, ick sal en moet het seggen,
Tot dat ick voor u voet een droevigh Lijck sal leggen:
'k Heb u verongelijckt, maer siet ick trock dees Lijn
Tot weeringh van myn smaet, en om u waerd te zijn:
Doch plicht-vry van myn Eer, en plicht-vry van myn Vader,
Kom ick om te voldoen myn plicht en schult te gader:

't Is om mijn hooft u aen te bieden, dat ghy my
Hier ſiet op deſe plaets, ick niet onwillich ly:
En weet uw's Vader doodt daer meed is uyt te wiſſen,
Dies ick u niet wil doen u offerhanden miſſen:
Slacht met een groot gemoet de gene, die ſijn eer
Geſtelt heeft inde roem uw's huys te vellen neer.
Chi. Rodrigo, ach! 't is waer, dat ſelfs in 't tegenſtryden
Ick u niet laecken kan van geene ſmaed te lyden,
En hoe dat oock barſt uyt de grootheyd van mijn druck:
'k Geef u ſoo ſeer geen ſchuld als wel mijn ongeluck.
Ick weet wat achtbaerheyd na ſulck een ſchendich hoonen
U verghde voor een hert in dit geval te toonen.
Ghy hebt de plicht maer van een eerlijck man gedaen,
Doch my met die te doen mijn plicht geweſen aen:
U dapperheyd leert my mijn les in u verwinnen,
Sy heeft u eer en wraek meer dan u ſelfs doen minnen:
Dit voeght my inſgelijcx, en ick heb tot beſluyt
Mijn eere voor te ſtaen, mijn wraeck te voeren uyt.
Helaes! u inſicht ſlechs doet my hier in noch ſchromen:
Had ander ongeval mijn Vader my benomen,
Mijn ziel ſou in 't geluck van u te mogen ſien,
Noch vinden al den trooſt die yemand mach geſchien,
En een aenminnich ſoet mijn ſmert ſou overwegen,
Als ſulcken waerden handt mijn tranen af quam vegen:
Maer ick moet u verderf voort wercken uyt met vlijt,
Nu door mijn Vaders moort ghy mijn verderver zijt:
En mijn onluckich lot dat kan, dat wil gehengen,
Dat ick mijn eygen leet aldus te weegh ſal brengen:
Want eynd'lijck dat ghy weet hier van het recht beſcheyd,
Verwacht geen ſlap beſluyt van mijn genegentheyd:
Of ſchoon al mynen haet ons liefde ſchijnt te wijcken,
Mijn hoogh verheven aerd moet u daer in gelijcken,
Ghy hebt door uwe daedt u waerdt getoont van my,
Ick moet door uwe doodt my toonen waerdt van dy.
Rodr. Stelt dan niet langer uyt 't geen d'eer u gaet gebieden,
Die eyſcht myn hooft, en ick kom 't u van ſelfs aenbieden:

Maeckt

Maeckt daer een offer af tot ſulcken edel ſoen,
De ſlagh ſal my niet min als 't vonnis vreught aen doen,
Te wachten na 't vervolgh van langhſaem recht te plegen,
Komt voor u achtbaerheyd noch myne ramp gelegen,
'k Sal ſterven vol gelucx, ſoo 'k ſterf door ſulcken ſlach.
Chi. Gaet, ick d'aenklager wel, maer beul niet weſen mach:
Of ghy my bied u hooft, kan ick het ſoo begeeren?
Ick wilder dingen naer, maer ghy ſult het verweeren:
't Is van een ander daer ick het van hebben moet,
Want die de ſtraf vervolcht de ſtraf niet aen en doet.
Rodr. Of ſchoon al uwen haet ons liefde wenſcht te wijcken,
U hoogh verheven aerdt de myne moet gelijcken,
En eenen and'ren arm t'ontleenen tot u wraeck,
Ghelooft my myn Chimeen, is geen gelijcke ſaeck,
Myn hand die heeft alleen myn Vader connen wreecken,
U handt ſich inde wraeck van d'uw' alleen moet ſteecken.
Chi. Ach wreet ghemoet! waerom ſoo ſtijf hier op geſtaen?
U wraeck was ſonder hulp, ghy bieter hulp toe aen,
Ick wil u volgen na en ben te kittelachtigh,
Te lyden dat ghy ſoud ſijn aen myn roem deelachtigh,
Myn Vader en myn eer niet ſchuldigh willen ſijn,
Noch aen u wanhoop, noch aen uwe minne pijn.
Rodr. O ſtrengh beſluyt van eer! helaes wat kan ick ſeggen!
Sal ick ſoo veel ghena myn dan niet toe ſien leggen?
Ach! om u Vaders wil, of wel om onſe Min,
Soo doodt my, of uyt wraeck, of uyt medogens ſin,
U ongevallich lief ſal veel min ſmerte geven,
Te ſterven door u handt als in u haet te leven.
Chi. Gaet ick en haet u niet. *Rodr*. Ghy moet. *Chi*. Neen ick en kan.
Rod. Vreeſt ghy het ſnoo geſnap van 't volck ſoo weynich dan?
Wanneer men mijn miſdoen en uwe Min ſal weten:
Wat meent ghy dat de Nijdt te ſeggen ſal vergeten:
Nood druckt haer 't ſwygen in, en mach ick ſijn gelooft,
Behoud u achtbaerheyd ten koſte van myn hooft.
Chi. Myn achtbaerheyd die munt meer uyt als ghy blijft leven,
En boven afgunſts rijck myn roem ſal ſijn verheven:

Wanneer men weten ſal dat ick u ſoo beſin,
En u ter doodt vervolgh, hier ſteeckt wat wonders in.
Gaet heen, vertoont niet meer aen myn bedroefde oogen,
't Geen ick verlieſen moet, en niet ſal miſſen mogen:
Bewimpelt u vertreck in 't doncker vande nacht,
Mijn eer die loopt gevaer indien ghy langer wacht,
De Nijdt tot achterklap ſou nemen volle reden,
Indien men wiſt ick u hier had by my geleden,
Geeft haer geen oorſaeck doch myn deught te luchten uyt.
Rod. Ach! dat ick ſterv'. *Chi.* Gaet, gaet. *Ro.* Wat's 't ſlot van u be- (ſluyt?
Chi. In ſpijt van myne Min die mynen toorn wil breken,
Sal ick myn beſt doen om myn Vader wel te wreken,
Maer weder oock in ſpijt van ſulcken wreeden plicht,
Sal zijn myn groote wenſch te hebben niet verricht.
Rod. O wonder vande Min! *Chi.* Maer wonder vol miſnoegen.
Rod. Wat gaen ons Vaders ons al ramp en ſmart toe voegen.
Chi. Helaes! wie had 't gedacht? *Ro.* Helaes! wie had 't gheſeydt?
Chi. Dat heyl als 't comt ſoo na, ſoo haeſtigh weder ſcheydt.
Rod. En dat ſoo onverwacht, gelijck als voor de haven
Een ſnelle ſtorm ons hoop ſou inde Zee begraven.
Chi. Ach doodelijck verdriet! *Ro.* Ach droef heyd ſonder endt!
Chi. Gaet heen, ſegh ick noch eens, ick ben dit niet gewent.
Rod. Vaert wel, ick gae voortaen een ſtervend' leven ſlepen,
Tot dat door u vervolgh het my werdt uyt genepen.
Chi. Indien ick daer toe kom dat ick u brengh ten val,
Ick ſweer u dat ick u niet overleven ſal:
Vaert wel, treed uyt, en wacht dat ghy niet werdt ghekeken.
Elv. Mevrouwe, wat voor ramp dat hier in ſchijnt te ſteken.
Chi. En quelt my langer niet, maer laet my wat met vre'en,
Ick ſoeck de ſtilte en de nacht tot mijn geween.

Vijfde uyt-komſte.

Don Diego alleen.

Wy vinden nimmermeer ten vollen ons vermaecken,
Ons hooghſte heyl dat is vermenght met 't geen wy laecken,
Veel

Veel al comt anghſt en ſorgh in d'eeuw-gelijcke ſpoet,
Verſtooren het bejach van ons verblijdt ghemoet,
In 't midden van mijn luck voel ick het ſoo te weſen,
Ick ſwem in ſoete vreught, en beef door enckel vreſen:
'k Heb dood geſien die my te hoonen had beſtaen,
En ick en can niet ſien de handt die 't heeft gedaen.
Ick maeck my ſelver moe, met ſonder vrucht te ſoecken,
En loop vaſt inde Stadt by naeſt in alle hoecken:
Soo oudt ghelijck ick ben, en iſſer ſteegh noch ſtraet,
Die ick in't na gevraegh mijns Soons vergeten laet:
Elck oogenblick ick hem ſchier meen in ſulcken doncker
Te loopen op het lijf, doch 't is maer valſch gefloncker,
En myn genegentheyd daer door geſtelt te leur,
Die beeld ſich dingen in die my de vrees brenght veur:
Ick vinde nergens niet de tekens van ſijn vluchten,
De Vrienden vande Graef my doen voor onheyl duchten:
Haer groot getal en macht my een benautheyd is,
Rodrigo leeft niet meer of leydt in hechtenis.
O Hemel! ſal ſijn ſchijn my noch weerom bedriegen?
Of ſie ick die ick ſoeck? neen dat en kan niet liegen,
Hy iſt, hy is het ſelfs, mijn bidden is verhoort,
Mijn vreeſe die heeft uyt, en myn verdriet is voort.

Seſte uyt-komſte.

Don Diego. Don Rodrigo.

Rodrigo mach ick u ten leſten eens aenſchouwen?
Rod. Ach! 't is verwinner, maer met enckel herts benouwen.
Diego. Laet my bedaren wat dat ick dy geef dijn lof,
Myn deughd en vind geen re'en om u te wyſen of;
Ghy hebtſe wel ghevolght, en u doorluchtigh derven
In u weer leven doet mijn roem die ſcheen te ſterven.
De Helden van het huys daer g'uyt geſproten zijt,
Hebt ghy verevenaert in uwen jongen tijdt,
En door den eerſten ſteeck van u geſtrengen degen,
Soo grooten manheyds naem als yemand oyt verkregen,

Stut van myn ouderdom en ſtijl van myn gheluck,
Dat ick u aen myn borſt en in mijn armen druck,
Com kuſt my deſe koon, en wilt de plaets erkennen,
Die ghy hebt door u moed ghevrijd van 't ſchandich ſchennen.
Rodr. d'Eer comt u daer van toe, Godt weet dat zijnd u Soon,
Ick niet min doen en kon dan 't wreken van u hoon,
Ja houdt voor groot geluck, dat ick vernoegen geven
Kan met myn eerſte proef, aen die my gaf het leven:
Maer midden in u vreught en hebt niet voor onwaerd,
Dat ick myn ſelfs voldoe nu d'eer is eerſt bewaert:
Veroorlooft dat myn ramp in vryheyd mach uytbreken,
Ghy vleydſe veel te langh door u aenminnigh ſpreken,
't Beroud my niet dat ick u heb dien dienſt gedaen,
Maer geeft my weder 't goed my door dees daad ontſtaen:
Myn arm mits uwe wraeck gewapent mijnder ſchaden,
Heeft dees beroemde ſteeck my dyen doen ten quaden:
Heeft my myn ziel vermoort, en in eens anders bloedt
Myn eygen heyl verſtickt, ontvreemt myn hooghſte goedt.
Ach! ſpreeckter niet meer van, 'k heb om u al verlooren,
Myn hert can na geen hoop, noch na geen trooſt meer hooren:
Waer toe dus veel gheſeydt, en dus veel op ghehaelt?
't Geen ick u ſchuldigh was, heb ick u wel betaelt.
Diego. Voert vry noch hooger aen de vreught van u verwinnen,
Ick gaf u 't leven; ghy, geeft my myn eer. als 't minnen
Van d'eer dan meerder is als 't lieven van het lijf,
Soo veel ick voor u dienſt u meerder ſchuldich blijf:
Maer dood uyt u gemoed dees ſwackheyd doch verloopen,
Wy hebben maer een eer, Meeſterſſen vry met hopen.
De Min is ſlechs een luſt, en d'eer dat is een plicht.
Rodr. Ach! wat is 't dat ghy ſeght? *Die.* 't Geen dient tot u bericht.
Myn eer verongelijckt, ſich op myn ſelf koomt wreken,
En ghy my vande ſchand van lichtigheyd derſt ſpreken:
Het ſchennis is gelijck, en ick voor even houw,
Een Crijghſman ſonder moedt' een Minnaer ſonder trouw:
Wilt mijn ſtandvaſtigheyd niet met dees ondaedt tergen,
Behoud my moedigh maer, komt my geen ontrouw vergen:

Myn

Myn boeyen ſijn te vaſt om ſoo te ſijn ontſloopt,
Mijn trouw verbind my noch hoe welſe niet meer hoopt:
En midts ick laten kan, noch hebben mach Chimene,
Soo is de doodt die 'k ſoeck myn rechte hulp alleene.

Diego. Ten is noch geene tijdt te ſoecken uwe dood,
U Coningh en u Land u arm noch heeft van nood:
De Vloot die wierd ghevreeſt ten ſtroom nu in gecomen,
De Stadt voor overval, voor plond'ren 't Land doet ſchromen:
De Mooren zijn voor handt, de vloedt haer by der nacht
Sal hebben in een uer tot aen de Stadt gebracht:
Het Hof dat ſtaet verſet, het volck is op de beenen,
Men hoort niet dan geſchrey, men ſiet ſchier niet dan weenen.
In dit gemeen gevaer heeft myn geluck ghewilt,
Dat ick heb in myn huys gevonden inder ſtilt
Vijf hondert Edelluy van myn vertrouwde vrienden,
Die my tot ſchennis wraeck haer leven my aen dienden:
Ghy inde voorbaet waert, maer hun manhafte moedt
Sich beter koelen ſal op 't Moors Vyandich bloed.
Gaet treed hun kloeckheyd voor waer eer is te behalen,
Sy onder u geleyd te Strandwaerd willen dalen:
Houd met u ſwaerden af de vyandlijcke Vloot,
En ſoo ghy ſterven wilt, vindt daer een brave doodt:
Neemt vry dit middel waer, na dien 't u werdt ghegeven,
Verdedight ſoo ghy kondt u Prins, u Landt, u leven:
Of keert veel eerder weer verwinner in het Hof,
Noch laet met wraeck van hoon bepalen uwen lof:
Gaet voertſe verder voort, en dwinght door ſeeghs verkrygen
't Gerechte tot ghena', Chimene tot een ſwygen.
Hebt ghy haer lief, ſo weet Rodrigo voor gewis,
Dat d'uytkomſt van u wenſch dees overwinningh is.
De tijdt valt my te kort om dit meer uyt te recken,
Ick houd u met de praet, en ghy moet zijn aen 't trecken:
Com volg mijn, vecht, en maeckt dat uwe Coningh vindt,
Dat 't geen hy inde Graef verlieſt, hy aen u windt.

De

Eerſte uyt-komſte.

Chimene. Elvire.

Maer is 't geen valſche waen, Elvire ſou 't ſoo weſen?
El. 't Is niet te ſeggen hoe hy alom werdt gepreſen,
En met wat welkom roep 't roemtuytende gerucht,
Van deſen jongen Heldt dringht door tot in de Lucht:
De Mooren voor ſijn oogh als ſchimmen flucx verdwenen.
Haer landingh was wel ſnel, maer vloden ſnelder henen:
Drie uren vechtens aen ons volck gaf voor den dach,
Twee Croonen tot een buyt, en een gewonnen ſlach:
d'Aenleyders dapperheyd was boven al te mercken.
Chi. Wrocht dan Rodrigos arm al deſe wonder wercken?
Elv. Door ſijn manhafte deught werdt alles meeſt verricht,
Hy heeft de Croon van 't hooft de Coningen ghelicht.
Chi. Van wie doch comt ghy dit ſoo vreemde nieuws te weten?
Elv. Van 't volck, door wien ſijn lof werdt luydkeels uytgekreten:
Dat hem ſijn toevlucht noemt ſijns Vrydoms wiſſe borch,
Den Engel ſijns behoudt, ſijns welſtands waerde ſorch.
Chi. De Coningh ſou hy nu ſijn doodtſlach wel verſchoonen?
Elv. Rodrigo ſich noch niet en derf voor hem vertoonen:
Maer Don Diego laet hem hooren in het Hof,
Tot voorſtand van ſyn Soon, en leydt geweldigh of:
Brenght in tot miſdaedt ſoen de twee gewonnen Croonen,
En bidt de Prins dien dienſt wil met ghenade loonen.
Chi. Maer is hy oock ghewond? *Elv.* 'k Heb daer niet van verſtaen.
Wel ghy verſchiet van verw', houd moet, wat gaet u aen?
Chi. Mijn moed ick met de maet mijns gramſchaps af wil meten:
Sou ick om ſynent wil myn ſelven dus vergeten?
Men roemt hem, men hem prijſt, myn hert dat ſtaet het toe,
Myn eer die ſchijnt als ſtom, mijn plicht haer plichten moe,
Maer wech Min, wech, en wilt myn gramſchap plaetſe gheven,
Vingh hy twee Coningen, hy nam myn Vader 't leven.

Dit

Dit rouw-ghewaedt daer ick aen ſpeur mijn ongeluck,
Isvan ſijn da pperheyd het eerſte meeſter-ſtuck,
En of ſchoon 't gantſche Volck is tot ſijn gunſt genegen,
Hier maeckt my wat ick ſie den Vader-moorder tegen:
Ghy die geeft nieuwe kracht aen d'oorſaeck van mijn leet,
Treur-ſluyer, rouw-gedeck en ſwart ſwaermoedigh kleet,
Cieraet waer meed' my pronckt ſijn eerſte overwinnen,
Wilt doch myn achtbaerheyd beſchutten tegen 't minnen:
En als mijn liefde krijght daer op te groote macht,
Soo laet mijn droeve plicht ſich ſtercken door myn klacht:
Rand den verwinner aen vrymoedigh ſonder ſchromen.
Elv. Mevrouw, bedaerd u wat, ſiet daer d'Infante comen.

Tweede uyt-komſte.

d'Infante. Chimene. Leonora. Elvire.

Ick kom hier niet om u te trooſten in u rouw,
Maer eer dat ick myn leet met 't uwe mengen ſouw.
Chi. Neen zijt deelachtigh eer aen 't algemeen verblyden,
Geniet het heyl dat ſich vervoeght aen uwer ſyden:
Mevrouwe, buyten my heeft niemand treurent recht,
't Gevaer dat voor den ſtaet Rodrigo heeft beſlecht,
En 't Lands behoud dat u ſijn wapenen aenbrachten,
Aen my, aen my alleen noch laten toe myn klachten:
Hy heeft de Stadt beſchut, den Coninck dienſt ghedaen,
En ſijn manhaften arm doet my maer ondienſt aen.
d'Inf. Het is ſoo mijn Chimeen', hy dede wonder daden.
Chi. Soo haeſt quam dit gerucht mijn ooren niet beladen,
Of ick vernam met een dat yeder hem verhief,
En voor een dapper Helt en ongevallich lief.
d'Inf. Wat iſſer laſtich doch voor u in 's Volcks gewagen,
Dees jonge Mars die ſlooft, die plach u te behagen,
Hy uwe ziel beſat, u wil was hem een Wet,
Syn roem dat is een Peerl aen uwe Croon geſet.
Chi. 'k Beken dat yeder een hem looft met groote reden,
Doch voor mijn is ſijn lof als op een Adder treden,

Myn ſmert wordt maer geterght als hy werdt ſoo vermaerd,
Ick ſie wat ick verlies in 't ſien wat hy is waerd.
Ach! wreede ongenucht voor minneſiecke ſinnen,
Hoe dat hy 't meer verdiend hoe ick hem meer moet minnen,
En echter ſoo behoudt myn plicht de meeſte macht,
Dus werdt in ſpijt van Min ſijn doodt by my getracht.
d'Inf. Dees plicht u giſteren ſeer hooghlijck dee waerdeeren,
't Geweld ghy u deed aen u bracht tot ſulcker eeren,
Dat yeder in het Hof verhief u hoogh ghemoet,
En deernis te gelijck had met u tegenſpoet:
Maer wilt ghy wel den raedt van een Vriendin ghelooven?
C*hi*. U niet gehoorſaem zijn, gingh alle ſchult te boven.
d'Inf. 't Geen doen was wel, ſich nu heel anders aenſien laet,
Rodrigo is een ſtut geworden vande Staet:
De hoop en wenſch van 't volck dat ſich voor hem laet hooren,
De voorſtand van Caſtiel', en vreeſe vande Mooren:
Syn daedt die geeft ons weer 't geen ſ' ons benomen heeft,
En in hem nu alleen u Vader weder leeft:
Wilt ghy dan dat ick u myn ſin ſegh in twee woorden?
Ghy ſoeckt 't gemeen verderf met hem te willen moorden:
Hoe was 't geoorloft oyt ſyn waerde Vaderland,
Tot 's Vaders wraeck te ſien geſtelt in 's Vyands handt?
Kan u vervolgh op ons na rechten weſen krachtigh?
En om geſtraft te zyn, zyn wy de ſchuld deelachtigh.
Niet dat ghy daerom hoeft tot trouwen te verſtaen,
Met een wien Vader-moort u port te klagen aen:
Ick ſelfs ſou u dees raedt daer toe niet konnen geven,
Ontreckt hem vry u Min, maer laet aen ons ſyn leven.
C*hi*. Mevrouw, ach! laet my toe dat ick in vryigheyd
Volvoer ten eynden uyt mijn groot gemoets beleyd:
Of ſchoon myn hert ſich laet ſyn veel aen hem gelegen,
Het volck hem als aenbidt, de Prins is hem genegen,
Hy prachtigh ſtaet omheynd met menigh Oorloogs-heldt,
Noch ſal ſijn zege pronck door my zijn neer geveldt.
d'Inf. 't Is moedigheyd, wanneer om 's Vaders doodt te wreken,
Ons plicht ſoo waerden hooft ons doet van ſtraf aenſpreken:
Maer

Maer 't is een heerlijck blijck van vry een hooger moet,
Als liefde tot gemeen doet wijcken plicht van bloedt:
Gelooft my 't is genoegh voor u, u Min te dooven;
Voor hem te grooten straf hem daer van te berooven:
Laet u 't gemeene best doch stellen dese Wet:
In 't verder ghy te veel soud' vinden tot belet.

Chi. Men mach my doen belet, maer ick en kan niet swygen.

d'Inf. Bedenckt wel myn Chimeen wat ghy tracht te verkrygen:
Ick gae, ghy sult alleen des beter u beraen.

Chi. Na Vader-moort en is daer geen beraden aen.

Derde uyt-komst.

De Coningh. Don Diego. Don Arias. Don Rodrigo. Don Sanche.

Manhaften Erfghenaem van 't huys, wiens dapperheden
Geweest zijn als een stut des Lands, en Burcht der Steden:
Soo veelder Helden spruyt in vroomheyd soo vermaert,
Die dit u proefstuck heeft soo haest verevenaert:
Myn macht is veel te kleyn om u te konnen loonen,
Ick kan naer u verdienst u geen vergeldingh toonen:
U Vaderlandt verlost van 's Vyands wreeden haet,
Mijn staf in myne hand bevestight door u daedt:
De Mooren t'onderbracht, eer ick in dit benouwen
Had konnen geven last, hun aenval te weerhouwen,
En zyn geen saecken die u Coningh laten toe
De middel noch de hoop die u verschuldingh doe:
Twee Coningen die ghy my selfs hier brenght ghevangen,
Die sullen u doen 't loon van desen dienst ontfangen:
Sy hebben u ghenoemt haer CID, dat is haer Heer,
En ick misgun u niet dees hoogen naem van eer.
Segt nu voort aen DE CID, voor wien het al moet wijcken,
Die schrick en anghst brenght aen de Moorse Coninghrijcken,
En dat by desen naem mijn gantsche landt beken
Wat ghy my waerdigh zijt, en ick u schuldigh ben.

Rod Heer Coningh laet u gunst my niet te seer beschamen,
Soo slechten dienst verdient met sulcke hooge namen:

En 't jaeght my groote Vorst vry een roodt aensicht aen,
Soo weynigh waerd te zijn d'eer die my werdt gedaen,
Ick weet dat ick u ben plicht schuldigh te betalen,
Het bloedt dat in mijn stroomt, de Lucht die 'k in kom halen,
En als ick het bestee ten besten van u Staet,
Ick maer alleen de plicht doe van een Ondersaet.
Con. Al die door dese plicht haer tot mijn dienst begeven,
En voeren die niet uyt met daden soo verheven,
En als de dapperheyd niet dribbelt buyten spoor,
Soo neemtse selden oock soo groote dingen voor,
Lijd dan datmen u looft, en my in lang doet hooren
't Waerachtige verhael, hoe ghy verwond de Mooren.
Rod. Mijn Heer ghy weet hoe in 't gevaerelijck bestaen,
Dat sulcken snellen schrick de gantsche Stadt joegh aen,
Ick in mijn Vaders huys by een vond een hoop Vrienden,
Die mijn beroert gemoet hier tot bekooringh dienden,
Maer Heere, neemt het my niet anders af als wel,
Soo ick die aen de man bracht buyten u bevel,
't Gevaer was voor de handt, wy haer volveerdigh sagen,
En eerst te Hoof te gaen dat was mijn hooft te wagen,
Dat ick voor uwen Staet te gheven beter dacht,
Dan te verliesen op Chimenes wreede klacht.
Kon. 'k Ontschuldigh uwen ernst in dit u hoon te wreken,
En mijn behouden Rijck dat comt nu voor u spreken:
Gelooft vry van nu aen dat wat Chimene seydt,
Ick haer alleen gehoor geef uyt bescheydenheydt:
Maer gaet ghy voort. *Ro.* Dit Volck valt onder my aentrecken,
Om met een mannen moed de Vyand te ondecken.
Vijf honderd wasser eerst, maer snellen toeloop dee,
Dat wy dry duysend sterck ons vonden op de Ree:
Soo kon ons fiere tret en onverschrocken wesen,
Terstond van nieuwe moedt in velen oorsaeck weesen:
Ick bergh twee derdendeel van desen schoonen hoop,
Soo haest ick buyten quam in 't Vaertuyghs overloop:
De rest waer van 't getal vermeerdert t' elcker uren,
Bleef by my, en kon nau van ongeduldt meer duren.

Ick doeſe laeghjes neer haer ſtrecken langhs de gracht,
En ſoo al ſtil een deel verſlyten vande nacht:
De Wacht ick inſgelijcks belaſt had ſtil te blyven,
En met verburgen laegh mijn Crijghs beraed te ſtyven,
Ick veyns vrymoedelijck te doen door u bevel,
't Geen by my werdt gedaen, en wat ick daer beſtel:
Het ſchemerlicht dat 's nachts de Sterren mede deylen,
Ons eynd'lijck met de Vloedt doet tellen dertigh zeylen,
De Zee die voertſe voort, en met gelijcke ſpoet,
Ter Haven dringen in de Mooren en de Vloedt:
Men laetſe gaen voorby, 't ſchijnt hun wel uyt te vallen,
Geen Crijghſvolck op de Ree, geen Wachters op de Wallen:
Een algemeene ſtilt op haer beleydt gepaſt,
Haer buyten twijffel ſtelt van dat wy zijn verraſt:
Sy werpen 't Ancker uyt, ſy landen ſonder ſchromen,
En vallen inde handt van die haer aenſien comen:
Wy ſpringen vaerdigh op, en maken te gelijck
Een ſchrick'lijck Velt-geſchrey, op dit beteyckent blijck
Weergalmt de gantſche Strand door roepen uyt de Schepen,
Die vol gewapent volcks een ſchricken na ſich ſlepen.
De Mooren zijn verbaeſt, en weten genen raedt,
De moet ontſinckt hun eer de ſtrijdt te deegh aengaet:
Wy dringen op haer aen te water en te lande,
En doen een ſtroom van bloed af-ebben langhs de ſtrande,
Sy liepen tot de buydt, en vinden herd ghevecht,
En eerſe zijn gheland daer menigh aemloos leght:
Maer hunne Vorſten flucx 't verſtroyde heyr vergaren,
Haer moed waſt weder aen, ſy meer en meer bedaren,
En levens wanhoop doend' haer ſtryden voor haer lijf,
Herſtelt haer in haer plicht, en ſterckt haer Crijchs bedrijf.
De Sabels raken uyt, die op haer punten breken,
Den aendruck van ons volck, maer menigh werdt doorſteken.
De Strand, de Stroom, de Ree, de Haven en haer Vloodt
Sijn 't Veld waer ſich vertoont in vollen ſchijn de doodt.
O wat al dapperheyd! hoe vele Helden daden
In 't duyſter vande nacht verdonckert mach men raden,

Daer elck alleen ghetuygh der ſlagen die hy gaf,
Niet onderkennen kon hoe 't met de reſt liep af.
Ick vond my over al om d'onſe moedt te gheven,
Deed' d'eene winnen grondt, drongh d'ander daer beneven:
Bracht elck in ſijn ghelit en onder ſyne Vaen,
Maer wiſt niet hoe het ſtondt voor dat den dach brack aen:
Doen ſach ick dat te mets de Mooren vaſt beſweken,
Dat hun de moet ontviel en ſy allengſkens weken:
En ſoo als 't nieuwe licht deed' ſien een nieuwe hoop,
Die ons te hulpe quam geraeckten ſ' op de loop:
De ſucht van zeegh die weeck voor vreeſe van te ſterven,
Sy vlieden na haer Vloot, ſy ſtracx haer Cabels kerven:
Gaen ſonder omſien door, en niemand en beſind
Of hy ſijn Coningh oock met hem te Schepe vind:
Dus wijckt de plicht voor ſchrick en als de Vloet haer landen,
Soo voert haer d'ebbe weer van 't landt tot haerder ſchanden.
Haer Coningen terwijl door hitte vande ſtrijdt
Met weynigh van haer volck, ſich hebbend' al te wijd
Begheven onder ons, de wech haer afgheſneden,
Die bieden nochtans weer, ick ſoeckſe t'overreden,
Om ſich behoudens lijf te geven aen ons op,
Maer krijgh geen antwoord als de Sabel om den kop.
Doch ſiende eyndelijck al haer gevolgh verſlagen,
En dat ſy nu alleen vergeefs haer leven wagen,
Soo roepen ſy om 't hooft van 't Heyr, dies ick my noem:
Sy reycken haer geweer, en daer meed' leydt haer roem:
Ick ſendſe alle bey terſtond aen u gevangen,
Dus eyndighde de ſlach daer 't Rijck ſchijnt aen te hangen.
Op deſe wyſe was 't Heer Coningh dat u knecht.

Vierde uyt-komſte.

De Coningh. Don Diego. Don Rodrigo. Don Arias. Don Alonſo. Don Sanche.

Alon. Myn Heer Chimene comt aen u verſoecken recht.

Kon.

Kon. Wat moeyelijcker maer! wat buyten tijdſche plichten!
Gaet, ick en wil haer niet met u te ſien onſtichten:
Voor allen danck ick u van my verſenden moet:
Maer denckt het is om beſt, 't geen uwen Coningh doet.
Diego. Chimene hem vervolght, en wenſcht niet te behoeven.
Kon. Men ſeydt ſy heeft hem lief, ick wil haer eens beproeven:
Houd u bedruckt.

Vijfde uyt-komſte.

De Koningh. Don Diego. Don Arias. Don Alonſo.
Chimene. Elvire.

Wel nu zijt eyndelijck te vreen
Chimene, d'uytkomſt geeft u daer toe volle re'en,
Of ſchoon Rodrigo heeft de zeegh aen ons verworven,
Hy is in ons geſicht van ſyne wond geſtorven:
Geeft vry den Hemel danck die u dus op hem wreeckt:
Siet hoe het bloosjen in haer aenſicht daer verbleeckt.
Diego. Maer ſiet hoe ſy beſwijmt, en wilt doch eens beſinnen
In dit haer ſwymen Heer, de werckingh van haer minnen:
Haer herten leet heeft haer gheheymenis ontdeckt,
En laet u niet meer toe ghy dit in twijffel treckt.
Chi. Rodrigo is dan doodt? *Kon.* Neen, neen, hy is in 't leven,
En ghy ſtaet hem in 't hert op 't minnelijckſt geſchreven:
Ghy ſult hem hebben, dies ſchept weder nieuwe moet.
Chi. Heer Coningh, vreught ſoo wel als droefheyd ſwymen doet:
Vermogens overmaet ontſenuwt onſe krachten,
En 't hert daer door verflauwt, ſijn plicht niet kan betrachten.
Kon. Ghy wilt Chimene datmen u noch geeft gelijck,
Maer ghy gaeft van u ſmert een al te kenbaer blijck.
Chi. Wel Heer, gaet vry myn ramp daer mede noch beſwaren,
Seght dat my 't ſwymen is door droefheyd wedervaren:
Dat druck my daer toe bracht, mach oock wel zijn gelooft:
Want my ſijn doodt beneemt 't vervolgen van ſijn hooft.
Soo hy van wonden ſterft voor 't Vaderland verkregen,
Mijn wraeck die is te niet, mijn voorſtel loopt my tegen:

Soo

Soo heerelijcken eynd' ſtreckt my ſlechs tot verdriet,
Helaes! ick wil ſijn dood wel, maer ſoo loff'lijck niet,
Ick wil niet datſe hem doe ſulcken roem verkrygen,
Hem niet op't bedt van eer, maer op't Schavot doe ſtygen,
Hy voor mijn Vader ſterf, en niet voor't Vaderland,
Op dat ſijn naem daer door bevleckt blijft met ſijn ſchand:
Te ſterven voor den Staet en is geen droevigh ſterven,
't Is door een brave doodt een eeuwigh lof beerven.
'k Verbly my in ſijn heyl, en mach't doen ſonder ſchand,
't Verſekert ons den Staet, en my mijn offerhand:
Maer edel maer beroemt met ſulcke Helden daden,
Het hooft voor Bloem gepronck gekroont met Lauwer bladen,
En om u in een woordt mijn ſin te doen verſtaen,
Rechtvaerdigh voor de ziel mijns Vaders dood te ſlaen.
Maer ach! waer toe dat my verrucken mijn gedachten,
Rodrigo heeft geen quaed van my meer te verwachten:
Wat kan doch tegen hem mijn ongeacht geween?
U Rijck is hem een plaets van vrydom ſoo ick meen,
Daer ſchijnt nu dattet hem is alles toe ghelaten,
Daer heerſcht hy over my, noch kan myn recht niet baten,
Ja't recht verſtuckt in des verwonnen Vyands bloed,
Een nieuwen eer-trap den Verwinner ſtrecken moet:
Ick bender toegangh van, en ſchender vande Wetten,
Verſtout hem op mijn hals ſijn trotſe voet te ſetten.
Kon. Myn dochter dit beklach gaet vry wat hevigh aen,
De Schael moet zijn gelijck daer recht ſal zijn gedaen:
Men ſtack u Vader doodt, maer hy was eerſt aenrander,
De billickheyd is my hier ſachtheyds medeſtander:
En eer dat ghy beticht van onrecht myn begeer,
Gaet met u hert te raed Rodrigo is daer Heer,
En uwe Min aen my in't heym'lijck danck comt geven,
Dat ick voor u behouw u Minnaer by het leven.
Chi. Voor my mijn Vyand? en het oogmerck van mijn haet?
Mijns Vaders Moordenaer en d'oorſaeck van mijn quaet?
Werdt dan ſoo weynigh wercks gemaeckt van myne klachten,
Dat my ſchijnt dienſt gedaen met niet daer op te achten?

Heer

Heer Coningh nu ghy aen mijn tranen weygert recht,
Laet toe dan dat ick neem mijn toevlucht tot 't gevecht.
't Is daer meed' dat hy my wist te verongelijcken,
't Is daer meed' dat ick oock mijn wraeck moet laten blijcken.
Ick eysch aen yeder van u Ridderen sijn hooft,
En die my dat verkrijght sy ick tot loon belooft:
Dat s' hem bevechten Heer, en laet my toe te trouwen,
Die aen Rodrigo sal den hals af konnen houwen:
Veroorlooft dat dit zy verkondight over al,

Kon. Dit Camprecht dat ghy wilt men u vergunnen sal,
Is wel een oudt gebruyck, hier in ghevoert voor desen:
't Is straf by proefs ghebreck van misdaedt onbewesen,
Maer 't swackt den Staet te seer van 't beste Oorloogs volck,
En d'uytkomst menighmael is van 't misbruyck de Tolck:
Terwijl dees wreede wijs, onwis om op te bouwen,
d'Ontschuldige verdruckt, die schult heeft 't Veld doet houwen:
'k Spreeck des Rodrigo vry, hy is my al te waerdt,
Om hem te wagen aen den uytval van het swaerdt.
En hoe soo hoogen hert hem hebben mach misgrepen,
De Mooren syne schult met hare vlucht meed' slepen,

Diego. Hoe Heer, doet ghy om hem alleen een recht te niet?
Dat al u Hof hier weet soo vaeck te zijn gheschiet?
Wat sal u Volck daer van, wat sal de Nijdt niet seggen?
Soo onder u beschut hy 't vechten schijnt t'ontleggen?
En sulcx hem dient tot deck, om niet te nemen aen
't Geen yeder Edelman souw willigh ondergaen.
Heer Coningh spaert dees gunst die syne eer sou vlecken,
Laet hem van sijn bedrijf de vruchten eerlijck trecken:
De Graef was trots, hy heeft daer over straf ghedaen,
Hy dedet als een man, hy moet het houden staen.

Kon. Na dien ghy 't soo begeert, soo sal het soo geschieden,
Maer duysend souden sich tot desen strijdt aenbieden
In des verwonnen plaets, en 't loon daer toe gestelt,
Mijn Ridders al gelijck, maeckt moorders van dien Heldt:
't Waer onrecht datmen hem sou setten tegens allen,
Dies eenmael sy ghenoech in dit gevaer te vallen:

Chimene kieſt u man en uyt u oogen ſiet:
Maer na dat Camp-gevecht en verght my verder niet.
Diego. Verſchoont daer door niet Heer die ſynen degen vreſen,
Het Velt voor yeder een ſy open als voor deſen,
Na 't gunt Rodrigo heeft van deſen dach doen ſien,
Wat hert dat hem ſoo hoogh noch derft de handſchoen bien,
Wie ſouw die Crijghſ-helt zijn? wie ſou zijn d'onvertſaeghde?
Sanche. Ghy ſiet haer Ridder hier, laet openen het Velt,
Ick ben dus onvertſaeght, ick ben dien Oorloghs-helt:
Mevrouw, vergunt dees gunſt aen d'ernſt die my komt drucken,
Ghy weet wat ghy belooft indien 't my mocht gelucken.
Kon. Chimene ſtelt ghy u geſchil in ſyne handt?
Chi. Heer Koningh 'k hebt belooft. *Kon.* Op morgen doet geſtand.
Diego. Neen Heer 't is van geen noodt dit langer uyt te ſetten,
Den arm geen uytſtel ſoeckt als moed den ernſt gaet wetten.
Kon. Te comen uyt een Slach, en tot een Camp te gaen.
Diego. Rodrig' heeft aem gehaelt, doen hy 's u diende aen.
Kon. Ick wil hy hem een uer of twee voor 't minſt ſal ruſten,
Maer om te toomen in dees vecht-geſinde luſten,
En te betuygen dat ick tot myn leet laet toe
Een bloedigh recht ghedingh, dat ick vol uyt ben moe:
Sal ick noch yemand van myn Hof my daer vertoonen,
Ghy ſult de Rechter zijn die 't ſtryden by ſal woonen:
Maeckt datſe alle bey haer dragen als 't behoort,
En het gevecht voleynd', leydt den verwinner voort
Te Hoof, wie hy oock zy, hy heeft van my te wachten
Een en de ſelve prijs van ſulcken koen betrachten,
En wil dat hem tot loon Chimene geeft haer trouw.
Chi. Heer, dat 's te ſtrengen Wet geſtelt aen myne rouw.
Kon. Ghy klaeght, maer uwe Min oneenigh met u klagen,
Indien 't Rodrigo wint, ontfanght hem met behagen:
Houd op noch wederſpreeckt niet meer een recht ſoo ſoet,
Wie dat het is van tween u Bruyd'gom weſen moet.

De vijfde Verhandelingh.

Eerste uyt-komste.

Chimene. Don Rodrigo.

Odrigo dus by daegh, hoe hebt ghy 't hert ghekregen? (gen.
Gaet, ghy verkort mijn eer, gaet wandelt uwer we-
Ro. Ick ga ter doodt Mevrouw, en eer ick dit bestel,
Soo kom ick hier voor 't lest u seggen noch vaert wel:
Mijn Min 't u schuldigh is, mijn hert in dit beleyden,
Derf sonder u verlof uyt u ghebied niet scheyden.
Chi. Ghy gaet ter dood. *Ro.* Ick vliegh, de Graef sijn wrake heeft,
Soo haest ghy dit verlof maer aen u Dienaer geeft.
Chi. Ghy gaet ter dood: Don Sanch', is die dan soo te vresen?
Dat hy een schrick kan aen dit moedigh herte wesen?
Wat maeckt u soo geringh? of wat maeckt hem soo groot?
Rodrigo gaet ten strijdt, en acht hem selfs al doodt,
Die niet gevreest en heeft myn Vader noch de Mooren:
Gaet vechten met Don Sanch' en geeft den moet verlooren,
U dapperheyd heeft die nu noodt dat het soo slecht.
Rod. Ick ga na myne straf, en niet naer een gevecht,
En mijn getrouwe Min my nemen kan 't begeeren,
Wanneer ghy soeckt myn doodt van 't leven te verweeren,
'k Heb altijd 't selfde hart, maer ick en heb geen handt
Tot de behoudenis van 't gheen dat ghy verbandt:
En dese nacht alreeds had dy dijn wensch verkregen,
Soo ick gestreden had alleen van mynen 't wegen:
Maer doende 't voor de Prins, voor 't Volck, en voor de Staet,
Mijn beste niet te doen dat waer geweest verraet,
En mijn manhaft gemoed, haet noch niet soo het leven,
Dat het sich wil ter doodt met trouwloosheyd begheven,
Maer nu 't verschil slechs hanght aen 't geen my selver raeckt,
Ghy eyscht mijn hooft, en d'eysch werdt by my niet gewraeckt,
U haet doet u daer toe eens anders handt verkiesen,
Ick was niet waerd myn lijf door d'uwe te verliesen.

Men ſal my oock niet ſien ſijn ſlagen te weerſtaen,
'k Ben hem meer ſchuldigh die voor u den ſtrijdt neemt aen,
En denckende dat het van u is datſe comen,
Nadien ſijn wapens voor u eer ſijn aengenomen,
Ick gae hem bidden aen, mijn borſt geheel ontbloot,
En kus in ſyne hand de uwe die my doodt.

Chi. Soo van een droeve plicht de hevigheyd verbolgen,
Die my doet tegens danck u dapperheyd vervolgen,
Aen uwe Min ſchrijft voor ſoo overſtraffen recht,
Dat het u weerloos ſtelt aen hem die voor my vecht:
In dees verblindingh wilt u echter niet ontgeven,
Dat dit u achtbaerheyd niet min geldt dan u leven,
En dat oock in wat roem Rodrigo heeft geleeft,
Soo hy verſlagen werdt ſyn achtingh hem begeeft:
d'Eer was u waerdiger dan ick u waerd moſt weſen,
Doen g'in mijns Vaders bloedt u handen wieſt voor deſen,
En ſ' u verſaken deed in ſpijt van uwe Min,
De hoop de ſoete hoop die mijn beſit had in:
En ick ſie u daer van ſoo weynigh wercks nu maecken,
Dat ſonder tegenweer ghy t'onder ſoeckt te raecken:
Wat ongelijckheyd doch druckt uwe deught ter neer?
Waerom had ghy die doe of hebtſe nu niet meer?
Hoe, zijt ghy koen, maer om my te verongelijcken,
Als my geen ongelijck geſchied, wilt ghy beſwijcken,
En handeldt ghy ſoo ſtraf mijn Vader, om daer na
Te lyden ſonder noodt, dat yemandt u verſlae?
Neen, ſonder dat ghy ſterft, laet my u doodt betrachten,
En doet wat voor u eer wilt ghy u lijf niet achten.

Rodr. Na 's Graven dood, en na der Mooren nederlaegh,
Mijn eere onderſtut met ſulcken ſtyven ſchraegh,
Sich tegen niemand van voortaen behoeft te ſetten,
Men weet wel dat mijn moet geen tegenweer kan letten:
Dat mijne dapperheyd ſchier alle dingh vermach,
En als 't mijn eere geldt ick doorbreeck door 't ontſach,
Neen, neen, in dit gevecht wat ghyder van moocht dencken,
Rodrigo ſterven kan, maer kan ſijn eer niet krencken:

Hy

Hy ſal niet zijn beticht dat hem ſijn moedt begaf,
Hy ſal niet raecken voor verwonnen in ſijn graf:
Men ſal maer ſeggen dat hy niet heeft willen leven,
Om tot Chimenes haet geen oorſaeck meer te geven.
Dat hy geweecken is voor 't ſtraffe noodt-gheval,
't Geen ſyn Meeſterſe dwongh te ſoecken ſynen val:
Sy eyſchte hem het hooft, en haer ſyn hooft t'ontſeggen,
Scheen ſijn grootmoedigh hert een doodſchuld voor te leggen:
Tot wraecke van ſijn eer ſoo ſchoot hy op ſijn Min,
Tot wraeck van ſijn Meeſters ſchiet hyder 't leven in,
In ſpijt van liefdens macht dus plaetſe doende gheven,
Chimene aen ſijn eer, en aen Chimene 't leven,
Alſoo dan ſult ghy ſien mijn dood in dit gevecht,
Den hooren van mijn roem te hebben op gherecht,
En deſe eer die ſal mijn willich ſterven kroonen,
Dat niemand buyten my u kon voldoeningh toonen.
Chi. Na dien u niet belet te loopen in u doodt,
U leven noch u eer, twee redenen ſoo groot,
Soo doet het dan om mijn, en wilt kloeckmoedigh ſtryden,
Ten minſten om my van Don Sanche te bevryden:
Heb ick u oyt bemint, ſoo weert van mynen hals
Een Juck dat aen mijn ſin ſoo tegen is in als.
Moet ick u ſeggen meer, gaet denckt op u beſchermen,
Tot dwangh van myne plicht, tot oorſaeck van ontfermen:
En is u Min u ernſt, ſoo keert verwinner uyt
Den ſtrijdt, die van die 't wind; Chimene maeckt de Bruydt:
Vaert wel, dit woordt geſeydt, doet my van ſchaemte blooſen.
Rod. Wat Vyand iſſer nu die ick niet 't Veldt doe looſen?
Komt Moor, komt Navarrois, komt brave Caſtiliaen,
En al wat Spaenjen meer voor ſtrijdbaer Volck ſockt aen.
Voeght u by een, en gaet vry Legerwijs beſtoocken
Een handt, die ſulcken moed door haer is in geſproocken:
Gebruyckt al u gewelt op ſoo een ſoet verwacht,
Om dat te ſtooten om is niet genoech u macht.

d'Infante alleen.

Sal ick u noch ontſien ontſach van myn geboorte,
Die maeckt een miſdaedt van myn Min?
Of wel u leenen 't oor? ô liefde! die de poorte
Doet open aen mijn Min, en laet myn driften in.
Arme Princeſſe los van ſin!
Hoe ſult ghy 't maecken na behoorte?
Rodrigo uwe deught u mijnder waerdigh maeckt:
Maer ghy door uwe deught niet aen een Croon gheraeckt.

Medogenlooſe lot, dat al te ſtraf gaet ſcheyden
Myn eere van mijns herten luſt:
Moet dan dat myn keur valt, op ſulcke deughtſaemheyden
My koſten ſulcken leet? my maecken ſoo onruſt?
O Hemel! wie kan zijn bewuſt
Wat ſmart myn ziel noch moet verblyden?
Soo ghy op myn ghemoed doch niet verkrygen kan
Dat ick de Min doof uyt, of neemt de Minnaer an.

Maer ſchaemte my miſleyd, en reden niet kan ramen
't Verſmaden van ſoo waerden keur:
Of Vorſten van myn Staet mijn ſchoon al vryen quamen:
Rodrigo 'k wil met u myn dagen brengen deur:
Want na dat my de ſaeck komt veur,
En kan u hooft geen Croon beſchamen,
Nu ghy twee Coningen verwonnen hebt in 't Veldt,
En u de naem van CID haer tot een Heere ſteldt.

Hy is my waerd, maer ſiet, ick heb hem wech ghegeven:
Hy aen Chimene blyven moet:
Haer Vaders dood niet kan haer haet ſoo ſeer doen leven,
Of ſy vervolght met leet de plichten van haer bloedt.
Dus hoopt niet langer eenigh goet,
Noch uyt ſijn ſchuld noch uyt u ſinnen,

Na dien dat tot myn ſtraf het noodlot kan ſien aen,
Dat min noch duren kan by die in onmin ſtaen.

Derde uyt-komſte.

d'Infante. Leonora.

Wat maeckt ghy Leonoor? *Leonora.* Mevrouw, ick kom u toonen
De vreught die ick ghevoel nu ruſt u deught gaet loonen.
d'Inf. Waer ſou dees ruſt doch zijn te vinden in myn quaed?
Leon. Soo liefde leeft by hoop, en ſonder hoop vergaet,
En kan Rodrigoos min u ziel niet langer quellen,
Ghy weet in wat ghevecht Chimene hem gaet ſtellen,
Nu hy daer ſterven moet of worden moet haer man,
Soo is u hert gheheelt mits hoop niet leven kan.
d'Inf. Hoe veel ſchort daer noch aen? *Leon.* Wat kondt ghyder op ſegghen?
d'Inf. Maer ſeght my eer wat hoop dat ghy my kond ontleggen,
Indien Rodrigo ſchoon op ſulcken voorwaerd ſtrijdt,
Noch weet ick raedt om dit ghevolgh te ſien vermijdt:
De Min dien ſoeten aerdt van myne wreede wonden,
Een duyſend Conſtenaer, heeft duyſend looſe vonden.
Leon. Meent ghy noch yets te doen, na dat een Vaders moort
Haer vaſt gheknochte Min door onmin niet verſtoort?
Want by dees ſaecks beleydt Chimene wel laet blijcken,
Dat haet in dit vervolgh moet voor haer liefde wijcken:
Sy vordert een ghevecht, en voor haer Ridder kieſt,
Een die in yeders oogh alreeds den ſtrijdt verlieſt:
Sy keurt niet anghſtigh uyt een vande vrome Helden,
Die roem ten wapen kund haer daer voor oogen ſtelden.
Don Sanch' haer keur voldoet, en 't is voor d' eerſte mael
Dat deſen jongen Heer hem wapent in het ſtael,
Sy lieft in dit ghevecht ſijn onbedreven weſen,
Gelijck hy ſonder roem, ſoo is hy ſonder vreſen.
Sulck kieſen, en ſoo haeſt, kan u genoech doen ſien
Dat ſy maer ſoeckt een ſtrijdt die haer tot onſchuld dien:

En gaende aen Rodrig' 't verwinnen ſelfs beſteden.
Sy onder ſchijn van recht haer toonen mach te vreden.

d'Inf. Ick ſie het al te wel, en niet te min mijn hert
Tot des verwinnaers gunſt te meer gedreven werdt:
Wat raed, wat raed voor my, die in mijn brandt moet ſmooren.

Leon. Dat ghy gedenckt Mevrouw, wie dat ghy zijt geboren:
't Lot levert u een Prins, ghy liefd een Onderdaen.

d'Inf. Mijn liefde die gaet nu met ander ſtreecken aen:
Ick min Rodrigo niet ſoo als hy was voor deſen,
Een vry veel hooger vlam is nu in my ghereſen:
Min ick hem, 't is dien Held, die ſoo veel heeft gedaen,
't Is dien beroemde CID daer Vorſten onder ſtaen.
Ick ſal my ſelfs nochtans oock hier in overwinnen,
Niet dat ick vrees voor ſchand, maer om in ſoete minnen
Van ſulcken lieve Paer te gheven geen belet:
En of men hem al ſchoon een Croon had op gheſet:
Ick wil niet nemen weer 't geen ick eens heb ghegeven,
Na dien in dit gevecht hy wis moet boven ſweven.
Comt laet ons noch een mael beveſtigen ons gift,
En aen Chimene doen erkennen deſen drift:
En ghy doof uyt den brandt die my heeft overwonnen,
Com ſiet my eyndigen ghelijck ick heb begonnen.

Vierde uyt-komſte.

Chimene. Elvire.

Elvire wat al leets iſt dat ick trooſtloos ly,
Hoe rolt het ongeval baldadigh over my:
Ick weet niet wat ick meer of kan of ſal verhoopen,
En alles baerdt my vrees, en gaet my tegen loopen:
Geen wil onſtaet in myn die ick volcomen wou,
En ſelfs mijn ſoetſte wenſch die volght een ſnel berouw:
Twee Vryers ick om my bremgh tot een bloedigh vechten,
En hoe het oock valt uyt ten kan mijn ramp niet rechten:
't Lot gund my wattet mach, mijn leet is even groot,
En ick blijf ſonder wraeck, of die ick min blijft doodt.

Elv.

Elv. Van d'een en d'ander kant ſie ick u't leet ontdoken,
Of ghy krijght die ghy mindt, of ghy ſult zijn gewroken,
En wat oock 't nood geval hier in beſchicken kan,
Of 't voert u roem in top, of 't helpt u aen een man.
Chi. Hoe, aen een die ick haet veel meer als een Verrader,
De moorder van Rodrig', of moorder van myn Vader,
Wie dat men van hun tween my geeft tot Echt-ghenoodt,
Sijn handen zijn van 't bloed dat ick meeſt min noch roodt.
Mijn ziel te wederzijds heeft van hun een afgryſen,
En vrees meer als de doodt 't geen 't vonnis hier ſal wyſen.
Wech wraeck, wech Min, die my het hooft brenght op de loop,
Ghy hebt voor my geen ſoet dat ick ſoo ſuer bekoop.
En ghy die 't noodlot ſtiert dat my geeft deſe wonden,
Laet ſonder voordeel 't eynd zijn van 't gevecht gevonden,
En ſonder datmen weet wie wint of wie verlieſt.
Elv. Ghy voor u ſelfs hier in te ſtrengen ſtraf verkieſt,
Dees ſtrijdt aen uwe ziel een nieuwe ſmert ſal weſen,
So ſ' u vervolgen doet u recht, ghelijck voor deſen
U tuygen doend' doorgaens d'hoochachtingh van u bloedt,
En u doet eyſchen 't hooft van die ghy minnen moet.
Neen, neen, 't is verre beſt dat ſynen arm verkrygen,
Hem doend' een Laure Crans u eeuwigh voort doe ſwygen:
Dat Campvechts recht in u, u plichten overheert,
En u den Coningh dwingh tot 't geen ghy ſelfs begeert.
Chi. Als hy verwinner waer, denckt ghy ick 't op ſou gheven?
Myn plicht is veel te ſterck, en mijn verlies t'oneven,
Noch recht van Camp-gevecht, noch dat van 's Coninghs wil,
En ſtelt aen myn geen Wet daer na te ſwygen ſtil:
Hy can met kleyne moeyt Don Sanche ſien verwonnen,
Maer niet met hem gelijck Chimenes roem geſchonnen,
En wat ſchoon aen ſijn zy de Coningh heeft belooft,
Ick ſalder duyſend meer doen vechten om ſijn hooft.
Elv. Siet toe dat tot een ſtraf van ſulck hooghmoedigh ſpreken
Den Hemel niet en duld dat eynd'lijck men u wreke,
Hoe nu, wilt ghy noch al verſtooten u gheluck?
Dat u met eeren eens doet afſtaen van u ſtuck.

Wat heeft dees plicht doch voor, wat kanse u doen hopen ?
Sult ghy met 's Vryers doodt uw's Vaders leven koopen ?
Is u te weynigh noch een slach van 't ongeluck ?
Moet ramp zijn op gehoopt op ramp, en druck op druck ?
Gaet heen vry, gaet al voort in dese vreemde grillen,
Neen, ghy zijt hem niet waerd die sy u gheven willen :
Den Hemel eenmael moe van u te zijn soo goedt,
Sal doen ghy door sijn doodt Don Sanche hebben moet:
Chi. Elvire 'k heb ghenoegh aen 't geen ick moet verdragen,
Versvaert het doch niet meer met sulcken droef gewagen,
Ick wilse soo ick kan vermyden alle bey,
Soo niet Rodrigo heeft myn wensch tot sijn gheley,
Niet dat een sotte Min mijn neygingh streckt tot desen,
Maer soo men hem verwon, ick souw Don Sanches wesen :
Dit inval doet dees wensch uyt myne lippen gaen.
Wee my ! wat sie ick daer ? Elviere 't is gedaen.

Vijfde uyt-komst.

Don Sanche. Chimene. Elvire.

Mevrouw, ick brengh hier voor u voeten desen degen.
Chi. Hoe om Rodrigoos bloed my daer doen af te vegen ?
Verrader, derft ghy my wel comen onder 't oogh ?
Na dien ghy my benamt 't geen my het herte toogh?
Barst uyt vry myne Min, ghy hebt niet meer te vreesen,
Mijn Vader is voldaen, laet af dus dicht te wesen :
Een selfde slach die helpt mijn achtingh uyt de ly,
Myn ziele buyten hoop, myn minne-vlammen vry.
San. Bedaert u selven wat. *Chi.* Hoe, houd ghy u niet binne
Vervloeckte Moorder, van een Heldt die ick beminne ?
Wech, 't most zijn met verraed, een Crijchsman soo vermaerd,
Waer nimmer t'onderbracht met u slaphandigh swaerd.
Elv. Maer hoort hem doch Mevrouw. *Chi.* Wat wilt ghy dat ick hoore ?
Kan ick noch twijffel slaen aen 't geen my komt te voore ?

'k Vind tot mijn ongeluck het geen ick heb gesocht,
En myn vervolgh helaes! dat is ten eynd ghebrocht.
Vergeeft my waerde Vriend dit straffe onderwinden,
Denckt dat ick ben een kindt, soo wel als een beminde:
Deed ick mijn Vaders wraeck ten koste van u bloedt,
Het myne ick om u te wreecken storten moet:
Myn ziel heeft wyders niet het geen haer weer kan houwen,
Sy op u eysschen komt genae op haer berouwen:
En ghy die door syn doodt my te verkrygen acht,
Onsaligh dienaer van mijn Noodlot soo onsacht!
Hoopt nimmer yet van my, ghy kond my noyt behagen,
En hebt voor wraeck te doen, het leven my ontdragen.
San. Een vreemden inval, die vervreemt van al gehoor.
Chi. Wilt ghy noch dat ick leen aen uwe roem het oor?
En met gemack verstae met wat vermetelheden
Ghy uytten sult sijn moordt? mijn ramp, u dapperheden?
Op dat my u verhael het herte breken doe:
Wech, wech, ick heb u hulp daer niet van noode toe:
Laet myne ziel vergaen door hare eygen qualen,
Tot wrake van mijn Lief wil ick geen hulper halen.

Seste uyt-komste.

De Koningh. Don Diego. Don Arias. Don Sanche. Don Alonso. Chimene. Elvire.

Chi. Heer Koningh 't is niet meer van noode dat ick veyns,
't Geen langer niet bedeckt kan houden mijn ghepeyns:
Ick minde, ghy het wist, maer om myn bloed te wreken,
Heb ick soo waerden Vriend wel dood doen derven steken:
Ghy selfs Heer aen 't vervolgh hebt lichtlijck konnen sien,
Hoe dat ick heb myn Min voor myne plicht doen vlien.
Rodrigo is eens dood, sijn doodt hem dit doet winnen,
Dat ick in stee van haet beken hem te beminnen:
'k Was schuldigh dese wraeck aen die my heeft geteelt,
'k Ben schuldigh dit geween aen die 't mijn Min beveelt.

Don Sanche met voor my te zijn heeft my bedurven,
En d'arm die my bederft heeft my tot loon verwurven:
Maer Heer soo myn ellend u groot ghemoedt verset,
Soo wederroept uyt gunst dees al te herde Wet:
Ick wil hem al mijn goed tot sijn vergeldingh geven,
Mits dat hy my laet toe, van na mijn sin te leven,
Op dat ick tot mijn dood oneyndelijck beween,
In 't Clooster myne Vriend', en Vader onder een.

Diego. Sy mindt hem eynd'lijck Heer, noch meendt haer eer te schennen,
In dus met eygen mondt haer liefde te bekennen.

Kon. Chimene dool niet meer, u Minnaer is niet doodt,
Don Sanche heeft sijn schand met valsch berucht vergroot.

San. Heer Coningh haren haest die heeft haer selfs bedrogen,
Ick quam om van 't gevecht haer d'uytkomst te vertogen,
Dien braven Oorloghs-helt die in haer ziele leeft.
Vreest niet, sprack hy, terwijl hy my ontwapent heeft:
Ick sou veel eer de zeegh onseker laten blyven,
Dan 't bloedt te storten dat Chimenes saeck quam styven.
Maer nademael mijn plicht my dwinght na 't Hof te gaen,
Diend haer in plaets van my u wedervaren aen:
Gaet heen en leght u swaerdt en leven voor haer voeten.
Ick quammer, dit gesicht heeft haer bedriegen moeten:
Want sy my siende weer, my voor verwinner nam,
En daed'lijck door haer toorn haer liefde boven quam,
Met sulcken ongeduldt, en sulcke hevigheden,
Dat ick tot geen gehoor kon comen van mijn reden.
Voor my ick in myn ramp my noch geluckich acht,
Onaengesien wat leet mijn liefde daer van wacht:
En in mijn groot verlies bemin ick het verliesen,
Dat eynd'lijck uytkomst geeft aen haer volmaeckt verkiesen.

Koningh. Mijn Dochter reeckent u soo schoonen vlam gheen schandt,
Noch soeckt gheen middel meer tot verder tegenstandt:
Een loffelijcke schaemt vergeefs u dat comt heeten,
U eer is hier van vry, u plichten zijn ghequeten,

U Va-

U Vader is voldaen, en wraecks ghenoech voorwaer,
Soo vaeck u waerde lief te ſtellen in ghevaer:
Ghy ſiet den Hemel een heel ander ſchickingh maecken,
Soo veel tot wraeck ghedaen doet nu u eygen ſaecken:
Noch wederſtreeft niet meer myn Coninckliick bevel,
Dat u een Bruygom geeft die ghy bemindt ſoo wel.

Sevenſte uyt-komſte.

De Coningh. *Don Diego.* *Don Arias.* *Don Rodrigo.*
Don *Alonſo.* Don *Sanche.* *d'Infante.* *Chimene.*
Leonora. *Elvire.*

d'Inf. Droogh uwe tranen af Chimeen', en ſonder treuren
Ontfanght van myne handt hem die u mach ghebeuren.
Rod. Neemt my niet qualijck af Heer Coningh, ſoo mijn Min
My voor haer knielen doet daer ick my voor u vin.
Mevrouw, ick kom geen loon van mijn verwinningh haelen,
Maer met mijn hooft op 't nieuws mijn miſdaedt te betalen,
Mijn liefde t' myner baet en brenght niet in voor recht,
Noch 's Coninghs willekeur, noch wetten van 't gevecht:
Soo 't geender is gedaen te cort komt voor een Vader,
Seght met wat middel men u mach voldoen noch nader?
Sijn 't duyſend Ridders die noch te bevechten ſtaen?
Moet mijn gevaer tot aen des Werelds eynde gaen?
Sal ick een Vloot ſlaen op? een Heyr aen ſtucken kappen?
En d'ouder Helden roem manhaftigh overſtappen?
Soo myne ſchuld daer door kan eynd'lijck zijn voldaen,
Ick wil het alles doen, ick derf het al beſtaen:
Maer ſoo dees wreede eer ghedurigh onverbeden,
Niet dan met myne dood kan ſijn geſtelt te vreden,
Soo wapent tegens my niet meer een anders kracht,
Mijn hooft leyd voor u voet, wreeckt u met eygen macht.
U handt heeft alleen recht van mijn te ſien verwonnen,
Neemt ſelfs de wraeck die noyt een ander doen ſal konnen,
Maer dat mijn doodt voldoe ten minſten myne ſtraf,
Noch ſtoot my niet met een van u geheughnis af.

En nademael mijn val moet uwen roem behouwen,
Behoudt geheugen van die uwen roem dus bouwen,
En seght somwijl als u voor oogen comt mijn doodt,
Had hy my niet bemindt, hy had geen stervens noodt.
Chi. Rijst op Rodrigo, ick het u moet toestaen, Heere,
Myn liefde wilder uyt, myn drift is niet te keere:
Rodrigo deughden heeft die ick niet haten kan:
En ghy mijn Koningh zijt daer is geen weyg'ren an.
Maer 't geen daer ghy my hebt alreede toe verwesen,
Met geenen schijn van recht soo haest volvoert mach wesen.
Sal eenen dach mijn rouw doen aen, en leggen af?
Rodrigo in mijn bedt, mijn Vader sien in 't graf?
Dat is te veel verstands met die hem heeft verslagen,
Dat's aen sijn waerde ziel sich trouweloos te dragen,
Dat is mijn eer bevleckt met eyndeloose smaed,
En in mijns Vaders bloedt mijn wreede hand gebaed.
Kon. De tijdt heeft menighmael voor wettigh aen gepresen
't Geen vry onwettigh scheen in zijn begin te wesen.
Rodrigo door 't gevecht u syne heeft gemaeckt;
Maer of hy na syn loon al schoon op huyden haeckt,
Ick most een Vyand zijn Chimene uwer eeren,
Soo ick hem sulcken loon soo haestigh liet beheeren.
U trouwdach uyt ghestelt verbreeckt het Camp-recht niet,
Dat sonder tijdt verdrijf u trouwe hem aenbiet:
Neemt soo ghy wilt een jaer tot afstand van u weenen.
Rodrigo midlerwijl moet ghy ter Heyrwaerd heenen:
En nademael ghy hebt de Mooren van ons strandt
Gedreven, door 't geweld van u ghestrenge handt:
Gaet hun tot in haer Landt den Oorloogh weer toe voeren,
Neemt hare Steden in, en plonderd Veld en Boeren:
De naem alleen van CID haer strecken sal tot schrick,
Sy noemden haer u Heer, ick u haer Coningh schick:
Maer onder dit bedrijf haer altijd trouw wilt wesen:
Comt weder kan het zijn, meer waerdigh als voor desen:
En door u groot bestaen verkrijcht u sulcken naem,
Dat ghy haer dan mooght zijn met eeren aenghenaem.

Heer

Rodr. Heer om u dienſt te doen: Chimene te verkrygen,
Wat kan my zijn vertoont daer ick niet toe ſal ſtygen?
Al moet ick uyt haer oogh zyn menigh droevigh dach,
't Is my gelucx genoech dat ick noch hopen mach.
Kon. Hoopt op u dapperheyd, en hoopt op mijn beloven,
En nu ghy 't quaedſte zijt gheluckelijck te boven,
Om t'overcomen voort 't gheen noch haer eer niet lijdt,
Laet wercken uwe deught, u Coningh en de tijdt.

U Y T.

